БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 54 (18.830). • Жума, 2 март 1984 йил • Баҳоси 3 тийин.

ЗАРБДОР МЕҲНАТИМИЗ — БЕШ ЙИЛЛИККА!

МУСОБАҚА САМАРАСИ

● Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхози сут-товар фермасида бўлсангиз, чорвадорларнинг кўтаринки руҳда меҳнат қилаётганлиги, шу аёзли кунларда ҳам соғин сигирлардан кўп, серқаймоқ сут соғиб олаётганлиги гувоҳи бўласиз. Тўлғаной Тўйчибекова, Қиздигул Бектўраева, Улбўсин Холмирзаева сингари «оқ чашма» ижодкорлари ўз боқимларидаги сигирлардан 150—180 килограммдан сут соғиб олишга эришяптилар.

Фермада сут соғувчилар ўзаро мусобақалашиб ишлашяпти. Т. Тўйчибекова, Қ. Бектўраева, У. Холмирзаевалар меҳнат беллашувида пешқадамлик қилишяпти. Бу илғор чорвадорлар ўз боқимларидаги сигирларнинг ҳар биридан 3200—3500 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олишга аҳд қилишган.

СЕМИРТИРИШ ҲИСОБИГА

● Хўжаобод районидаги «Ленинград» колхози чорвадорлари дастлабки муваффақиятга эришдилар. Давлатга 58 тонна гўшт, 45 минг дона тухум етказиб берилиб, биринчи квартал плани муддатидан илгари бажарилди. Чорвадорлар бу муваффақиятга қорамолларни бўрдоқига боқиш эвазига эришдилар. Гўштга топширилган ҳар бош қорамол 415—420 килограмм тош босди.

Шунингдек, Ленин районидаги «Правда Востока» колхози чорвадорлари ҳам гўшт тайёрлаш биринчи квартал планини бажардилар.

Андижон область Москва районидаги Партия XXV съезди номли шойи тўқиш фабрикаси биносига жойлашган «Интернационал» 7/117 сайлов участкаси сайловчилар овоз бериши учун тайёр қилиб қўйилди. Бу ерда 2313 сайловчи СССР Олий Совети депутатлигига номзодлар учун овоз берадилар. Суратда: сайловчилар орасида сиёсий-тушунтириш ишларини намунали олиб борган агитаторлардан бир гуруҳи.

Ж. Тўраев фотоси.

КЎКЛАМ — МЕҲНАТ БИЛАН КЎРКАМ

УНУМДОРЛИКНИ КЎЗЛАБ

Бу йил она-Ватанга 40 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришга аҳд қилган Қизилтепа райони деҳқонлари кўкламги экиш мавсумига ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўришяпти. Район хўжаликларида дала ишлари юксак агротехника қоидалари асосида намунали ташкил этилган. 18 минг гектар майдон сифатли шудгор қилиб қўйилди. Ҳозирги кунда хўжаликларда шўр ювиш ишлари қизғин давом эттирилмоқда. Районда ер малҳами бўлган маҳаллий ўғит жамғаришга ҳам алоҳида эътибор берияпти. «Ленинград», «Москва» «Партия XXII съезди» ва Ленин номли колхозларда ҳозирдаёқ ҳар гектар ҳисобига 20-25 тоннадан маҳаллий ўғит жамғарилиб, далага ташиб чиқарилди.

— Районимиз саноат учун қимматбаҳо хом ашё ҳисобланган ингичка толали пахта етиштиришга ихтисослашмоқда, — дейди район агросаноат бирлашмаси Совети раиси Каримжон Баҳромов. — Бизнинг шароитда юқори ҳосил бераётган «С-6037» навининг элита ва I-II класс уруғидан 2 минг тонна тайёрланди ва хўжаликларга етказиб берилди. Айни вақтда районимиз хўжаликларида экиш мавсумида ишлатиладиган барча турдаги қишлоқ хўжалик техникаси ва механизмлари сифатли ремонт қилинди.

Район меҳнаткашлари 1983 йил декабрь Пленуми қарорлари асосида қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлигини планга қўшимча бир процент ошириш, маҳсулот таннархини пландан ташқари ярим процент камайтириш ҳисобига бу йил 500 минг сўмлик қўшимча даромад қилишни мўлжаллашаётир.

Ҳ. ТОЖИМАТОВ.

СОВЕТ ВАТАНИНИНГ ГУЛЛАБ-ЯШНАШИ УЧУН

1984 йил 4 март СССР Олий Советига САЙЛОВ

Сайловчиларнинг Н. А. ТИХОНОВ билан учрашуви

СССР Олий Советига сайловга тайёргарлик Ленин ишининг мангулигини, партия билан халқнинг бузилмас бирлигини намойиш этмоқда. Совет кишилари КПСС Марказий Комитетининг СССРнинг барча сайловчиларига, гражданларига Мурожаатига коммунистлар билан партиясизлар бузилмас блокининг номзодлари учун овоз беришга тайёрлик билан жавоб бермоқдалар.

Меҳнат коллективлари партия Марказий Комитетининг 1984 йил февраль Пленуми қарорларини қизғин маъқуллаб, беш йиллик топшириқларини сўзсиз бажариш ва ошириб адо этиш учун мусобақани авж олдириб юбордилар.

Москва, ССР Иттифоқининг Большой театри. Москва шаҳар сайлов округи меҳнаткашларининг вакиллари 1 март куни бу ерга СССР Олий Совети Миллатлар Совети депутатлигига номзод — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Николай Александрович Тихонов билан учрашувга келдилар.

Сайловолди йиғилиши президиумида Г. А. Алиев, В. И. Воротников, В. В. Гришин, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов ўртоқлар, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари, ишлаб чиқариш илғорлари, фан ва маданият арбоблари, ҳарбий бошлиқлар бор эди.

Йиғилишни КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари Р. Ф. Дементьева очди. Бутун мамлакатда бўлгани сингари Москвада ҳам сайловолди кампанияси москваликларнинг партия ва унинг Марказий Комитети теварагида жипслиги мустаҳкамланганлиги, уларнинг меҳнат ва сиёсий активлиги ўсганлиги, барча участкаларда КПСС XXVI съезди, партия Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари тарихий қарорларини амалга ошириш юзасидан ишлар бир маромда олиб борилаётганлиги билан характерланади, деди у.

Барча совет кишилари сингари москваликлар ҳам Коммунистик партияга чексиз ишонадилар, партия, унинг Марказий Комитети, Марказий Комитет Сиёсий бюроси мамлакатни коммунистик қурилишда янги-янги зафарлар сари, тинчлик ва бунёдкорлик ленинча йўлидан олиб боришини яхши биладилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Николай Александрович Тихонов Москвани ривожлантиришга, пойтахт аҳолисининг турмуш шароитини яхшилашга катта эътибор бермоқда, деди нотиқ. Ўртоқ Н. А. Тихонов бир неча марта СССР Олий Советининг депутати қилиб сайланди ва ҳамиша ўзига билдирилган ишончни шараф билан оқлаб келди.

Депутатликка номзоднинг ишончли вакили — «Парижская Коммуна» пойабзал фабрикасининг заготовкачиси Л. Н. Одинокова Н. А. Тихоновнинг ҳаёт йўли, давлат, партиявий ва жамоат фаолияти тўғрисида гапириб берди. Сайловчиларни 4 март, сайлов куни коммунистлар билан партиясизлар бузилмас блокининг номзодлари учун овоз беришга чақирди.

Сўнгра учрашувда автомобиль саноати министрининг ўринбосари, Ленин комсомоли номли автомобиль заводининг бош директори В. П. Коломников, СССР Фанлар академиясининг вице-президенти Е. П. Велихов, М. В. Ломоносов номли Москва давлат университетининг студенти А. Ю. Дубинин сўзга чиқдилар.

Сўзга чиққан кишилар совет халқининг фаровонлиги тўғрисида, Ер юзида тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш ҳақида ғамхўрлик қилиш олий мақсади бўлган партиянинг ички ва ташқи сиёсатини москваликлар тўла-тўкис қўллаб-қувватлаётганликларини гапирдилар. Совет кишилари партия билан халқнинг метиндек бирлигини тушуниб, сайловга бормоқдалар, деб таъкидланди. Бу бирлик партия Марказий Комитетининг 1984 йил февраль Пленуми қарорларини бутун халқ қўллаб-қувватлаганлигида, ўртоқ К. У. Черненко КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари қилиб сайланганлиги якдиллик билан маъқулланганлигида яққол намоён бўлди.

КПСС Марказий Комитетининг навбатдан ташқари февраль Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, меҳнат коллективлари бошланган суръатни, вазифаларни амалий ҳал этишга бўлган умумий кайфиятни сақлаб қолишга, мамлакат ҳаётининг барча соҳаларидаги ижобий тенденцияларга барқарор тус беришга, 1984 йил ва умуман беш йиллик план топшириқлари ва мажбуриятларини бажаришга интилмоқдалар. Ишлаб чиқаришни интенсивлаш, фан ва техника ютуқларини жадал жорий этиш, экономикани бошқариш системасини такомиллаштириш, иқтисод ва тежамкорлик учун кураш, маҳсулот сифатини ошириш, уюшқоқлик, тартиб ва интизомни мустаҳкамлаш меҳнат коллективларининг диққат марказида турибди.

Совет кишилари тўғрисидаги ғамхўрлик учун КПСС Марказий Комитетига ва Совет ҳукуматига қизғин миннатдорчилик сўзлари йиғилиш минбаридан янграavailable. Нотиқлар ўз коллективлари номидан москваликлар партия раҳбарлигида фидокорона меҳнат билан Совет Ватанининг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлаш учун куч-ғайратини аямайдилар, деб ваъда бердилар.

Йиғилиш қатнашчилари самимий кутиб олган Н. А. Тихонов нутқ сўзлади.

(ТАСС).

(Ўртоқ Н. А. Тихонов нутқи газетанинг иккинчи саҳифасида эълон қилинди).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми капитал қурилишни ривожлантиришдаги хизматлари ва Жиззах шаҳрида оталиқ ёрдамида 1176 ўқувчига мўлжалланган мактаб қуришда актив иштирок этганлиги учун Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг бўлим мудири ўртоқ Козим Носирович Тўлагановга **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор»** фахрий унвони берди.

Республика қурилиш ташкилотлари ходимларидан бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми давлат банки системасида кўп йил самарали ишлаганлиги ва область экономикасини ривожлантиришда актив иштирок этганлиги учун СССР Давлат банки Фарғона область конторасининг бошқарувчисининг ўринбосари ўртоқ Николай Фёдорович **Степановга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган экономист»** фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия, совет ва хўжалик органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Урганч дон маҳсулотлари комбинатининг директори ўртоқ Отабой **Йўлдошевни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия ва совет органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг консультанти ўртоқ Александр Тихонович **Пановни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ПАРТИЯНИНГ СОДИҚ ЁРДАМЧИЛАРИ БЎЛАЙЛИК, ХАЛҚ УЧУН ИЖОД ҚИЛАЙЛИК

ЎЗБЕКИСТОН ИЖОДКОР ЗИЁЛИЛАРИ НАМОЯНДАЛАРИНИНГ УЧРАШУВИ

Ҳозир адабиёт ва санъат арбоблари олдида буюк вазифалар турибди. Уларнинг халқ олдидаги, партия олдидаги масъулияти катта. Улар мамлакатимиз турмушининг ҳамма босқичларида, халқ фаолиятининг барча соҳаларида партиянинг ёрдамчилари бўлиб келдилар ва ҳозир ҳам шундай. КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь, декабрь ва 1984 йил февраль Пленумларида, ўртоқ К. У. Черненконинг нутқларида мамлакат меҳнаткашлари олдига, шу жумладан ижодкор зиёлилар олдига ҳам кенг қўламдаги вазифалар қўйилди.

Ҳар бир санъаткорнинг ана шу вазифаларни амалга ошириш учун умумхалқ курашидаги ўрни, ўз истеъдоди билан партия ишига, коммунистик жамият граждани бўлган инсонни тарбиялашга хизмат қилиш иштиёқи ҳақида, бутун мамлакат ишларига шахсан даҳлдор эканликлари ҳақида 1 март куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида бўлиб ўтган учрашувда гаплашиб олинди. Бу ерга адиблар, композиторлар, рассомлар, кинематографиячилар, саҳна усталари, архитекторлар, журналистлар, республика ижодкорларининг ҳамма авлодларига мансуб кишилар тўпланишди.

Учрашув қатнашчилари ҳузурида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **И. Б. Усмонхўжаев** нутқ сўзлади. У оғир жудолик — КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Юрий Владимирович Андроповнинг вафоти коммунистларнинг, миллионлаб совет кишиларининг, бутун тараққийпарвар инсониятнинг қалбига чуқур қайғу солганлигини таъкидлаб ўтди.

Қайғули мотам кунларида партиянинг метиндек жипслиги, унинг халқ билан мустаҳкам бирлиги, танлаб олинган йўлга — коммунистик бунёдкорлик ва тинчлик йўлига қатъий амал қилишга азму қарори ва тайёрлиги яна бир бор яққол намоён бўлди. Коммунистлар, барча совет кишилари КПСС ленинчи Марказий Комитети, Марказий Комитет Сиёсий бюроси теварагида ўз сафларини яна ҳам маҳкамроқ жипслаштирмоқдалар. Улар партия сиёсатини астойдил қўллаб-қувватлаётганликларини, бу сиёсатни муттасил амалга оширишга интилаётганликларини билдирмоқдалар.

Партиямиз, бутун совет халқи партия Марказий Комитетининг навбатдан ташқари Пленуми Коммунистик партия билан Совет давлатининг атоқли арбоби ўртоқ Константин Устинович Черненкони бир овоздан КПСС Марказий Комитети Бош секретари этиб сайлаганлиги тўғрисидаги хабарни тўла-тўкис маъқуллаб кутиб олдилар. Пленумнинг бу қарори — КПСС сиёсатидаги давомийликнинг ёрқин далилидир.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Константин Устинович Черненко ўз нутқларида партия XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини муваффақиятли равишда бажаришга доир амалий ҳаракатларнинг аниқ программасини баён этиб берди.

(Давоми учинчи бетда).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Президиум СССР Олий Советига ўтказиладиган сайловга қандай тайёргарлик кўрилаётганлиги тўғрисидаги масалани кўриб чиқиб, сайлов кампанияси юксак сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати вазиятида, республика меҳнаткашларини партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь, 1983 йил июнь ва декабрь Пленумлари қарорларини амалга оширишга, Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олишга сафарбар этиш белгиси остида ўтаётганлигини уқтирди. Сайловга тайёргарлик кўриш соҳасидаги ҳамма тадбирлар белгиланган муддатларда, СССР Конституциясига тўла мувофиқ равишда ўтказилмоқда.

Сайловолди йиғилишларида, депутатликка номзодларнинг сайловчилар билан учрашувларида Ўзбекистон меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети навбатдан ташқари февраль Пленумининг қарорларини, ўртоқ К. У. Черненко КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари этиб сайланганини тўла-тўкис маъқулламоқдалар. Улар Коммунистик партия билан Совет давлатининг ички ва ташқи сиёсатини якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар, партия теварагида янада маҳкамроқ жипслашмоқдалар. Хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида бундан буён ҳам фидокорона меҳнат қилаверишга азму қарор берганликларини изҳор этмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигининг ўзига қарашли корхоналарда меҳнат коллективлари тўғрисидаги қонуннинг бажарилиши ҳақидаги ҳисоботи тингланди. Гарчи министрлик қонунни бажариш юзасидан баъзи тадбирларни амалга оширган бўлса ҳам, корхоналарни бошқаришда, ишлаб чиқаришни ривожлантириш вазифаларини ҳал этишда меҳнат коллективларининг ролини ошириш билан ҳамон суст шуғулланаётганлиги қайд этилди. Бир қанча корхоналар маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан белгиланган планларни бажармади, натижада анчагина миқдордаги қурилиш материаллари олинмай қолди. Меҳнатни ташкил этишнинг илғор формалари ва бригада пудрати ҳамма жойда ҳам сабот билан жорий этилаётгани йўқ. Ишлаб чиқариш қувватларидан тўла-тўкис фойдаланилмаяпти. Меҳнат ва давлат интизомини ҳамда шартнома мажбуриятларини жиддий равишда бузиш ҳоллари содир бўлмоқда. Президиум министрликнинг раҳбарларидан мавжуд камчиликларни тугатишни, меҳнат коллективлари тўғрисидаги қонунни рўёбга чиқариш билан активроқ шуғулланишни, уларга кўпроқ таянишни талаб қилди.

Президиум Ўзбекистон ССР Олий Судининг гражданлар аризалари ва шикоятлари билан қандай ишлаётганлигини муҳокама қилди. Кейинги йилларда бу ерда республика судларининг қонунларни тўғри ва бир хил тарзда қўлланишлари масалаларига, аппаратнинг гражданлар мурожаатлари билан ишлашини ташкил этишни яхшилашга кўпроқ эътибор берила бошлаганлиги қайд этилди.

Шу билан бирга олий суд аппаратида ариза берувчиларнинг талабларини синчиклаб ўрганмаслик, судлар йўл қўйган хатоларни ўз вақтида тузатмаслик фактлари содир бўлди, бу эса гражданларнинг ариза ва шикоятлари миқдори кўпайишига олиб келди. Бошқа камчиликлар ҳам кўрсатиб ўтилди. Олий судга аппаратнинг тушаётган аризаларни ўз вақтида ва синчиклаб кўриб чиқиш соҳасида пухта ишлашини таъминлаш топширилди.

Президиум Хоразм область Боғот районидаги Бешариқ қишлоқ Советининг Озиқ-овқат программаси топшириқларини амалга ошириш соҳасидаги иш тажрибасини маъқуллади. Қишлоқ Совети ўз ижроия комитетининг, доимий комиссияларини, депутатларини, барча меҳнаткашларни КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IX пленуми қарорларини бажаришга моҳирона сафарбар қилмоқда, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтиришга интилмоқда.

Қишлоқ Совети территориясидаги Нариманов номли колхоз кейинги икки йил ичида пландан ташқари 2133 тонна пахта, 29 тонна пилла, бошқа кўпгина маҳсулотлар етиштирди. Гўшт, сут ва тухум етиштириш юзасидан беш йилликнинг уч йили учун белгиланган топшириқлар анча ошириб бажарилди. Ҳамма турдаги чорва маҳсулдорлиги ошмоқда.

Президиум область ва район советларининг ижроия комитетларига Бешариқ қишлоқ Советининг тажрибасидан фойдаланиб, Озиқ-овқат программасини амалга оширишда қишлоқ советларининг ролини оширишни таъминлашни, колхоз ва совхозлар раҳбарлари, мутахассисларининг, доимий комиссияларнинг, депутатларнинг диққат-эътиборини қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада интенсивлаш, ерлардан, техника, минерал ўғит, ем-хашакдан самарали фойдаланиш вазифаларига қаратишни тавсия этди.

Президиум республика халқ депутатлари Советларининг ўтган йили мукофотлар материалларини тақдим этиш ва давлат мукофотларини топшириш соҳасидаги ишлари якунларини муҳокама қилди, республика Олий Совети доимий комиссияларининг 1984 йилги иш планларини эътибор учун қабул этди, баъзи бир қонун актларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритди, бошқа масалаларни кўриб чиқди.

ЮКСАК МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

Ўзбекистоннинг кўпгина корхона ва қурилишлари, колхоз ва совхозлари, илмий ва маданий муассасалари меҳнатчилари ўтган йилни КПСС XXVI съезди тарихий қарорларини бажаришда катта муваффақиятлар билан нишонладилар. Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида юксак кўрсаткичларга эришган энг яхши меҳнат коллективларига, шаҳарлар, районлар ва областларга КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари берилди. Шу кунларда мусобақа ғолибларига муносиб мукофотлар топширилмоқда.

Чирчиқ меҳнат коллективларининг намояндалари кўчма Қизил байроқ топширилишига бағишланган тантанали йиғилишга келдилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин химиклар, энергетиклар, машинасозлар шаҳрига юксак мукофотни топширди.

Беш йилликнинг учинчи йилида Бухоро область Ғиждувон районининг деҳқонлари ва чорвадорлари яхши меҳнат қилдилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Ғ. Х. Қодиров районнинг меҳнат коллективлари вакилларига кўчма Қизил байроқни топширди.

Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида тантанали йиғилиш бўлди. Бирлашма коллективига кўчма Қизил байроқни Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов топширди.

Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари У. У. Умаров «Компрессор» заводида бўлиб ўтган йиғилиш қатнашчиларининг қизғин қарсаклари остида республика пойтахтининг шу илғор корхонаси меҳнатчиларига кўчма Қизил байроқни топширди.

(ЎзТАГ).

ДОҲИЙ ДАСТХАТЛАРИ

«В. И. Ленин ҳужжатлари фонди» китобининг иккинчи, тўлдирилган нашри босмадан чиқди.

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институтининг Марказий партия архиви ташкил этилгандан буён ўтган олтмиш йил мобайнида бу ерда Ленинга тааллуқли 34 мингдан кўпроқ ҳужжат-китоб қўлёзмалари, мақолалар, брошюралар, хатлар, ёзувлар, декретлар ҳамда қарорларнинг лойиҳалари ва бошқалар, В. И. Ленин ҳаёт чоғида олинган 410 та фото сурат ва 874 метр кино пленка йиғилган.

Коммунистик партия, Совет ҳукумати доҳийнинг жамики буюк меросини йиғиб ундан кенг оммани баҳраманд этишга интилмоқда. Китоб Ленин ҳужжатларини сабот билан изланаётганлиги Марксизм-ленинизм институтида Ленин қўлёзмалари устида олиб борилаётган катта илмий иш ҳақида, ҳужжатларни ғоят узоқ вақт асрашни ташкил этиш ва ҳужжатларни реставрация қилиш тўғрисида ҳикоя қилади.

Китобни Сиёсий адабиёт нашриёти босиб чиқарди.

(ТАСС).

СОВЕТ ВАТАНИНИНГ ГУЛЛАБ-ЯШНАШИ УЧУН

Ўртоқ Н. А. ТИХОНОВ нутқи

Бу ерда айтилган сўзлар, совет халқининг тарихий зафарларидан фахрланиш руҳи билан тўлиб тошган. Бу нутқларда партия Марказий Комитети ва Совет ҳукумати фаолиятига юксак баҳо берилган, КПСС сиёсий йўлининг батамом қўллаб-қувватланиши изҳор этилган. Буни барча Москва меҳнаткашларининг овози деб айтсам хато қилмайман!

Шундай нутқларни тинглар экансан, халқ ҳокимияти қандай баҳодирона куч-қувватни, қандай қудратли ғайрат-шижоатни жўш урдириб юборганлигини беихтиёр ўйлайсан, киши!

Буюк меҳнаткаш, курашчи ва бунёдкор совет кишиси ҳамма нарсага қодир!

Мени депутатликка номзод этиб кўрсатган Москвадаги «Иккинчи соатсозлик заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Париж Коммунаси» фабрикаси, «Серп и Молот» заводи коллективларига чуқур миннатдорчилик изҳор этишга ижозат бергайсиз.

Менинг шаънимга айтилган самимий сўзлар ва эзгу истаклар учун, менга кўрсатилган ишонч учун сидқидилдан раҳмат. Коммунист учун омманинг ишончидан қимматлироқ нарса йўқ, халққа хизмат қилишдан кўра юксакроқ нарса йўқ!

Совет кишилари келажакка комил ишонч билан назар ташламоқдалар. Бу ишонч мустаҳкам негизга эга. Бу ишонч — экономиканинг муттасил жўшқин ривожланишида, бу ишонч — жамиятимизнинг ғоявий-сиёсий бирлигида, социалистик Ватан барча халқларининг бузилмас қардошларча дўстлигидадир. Партиянинг коллектив донолиги, унинг темир иродаси ва метиндек жипслиги — бизни Ленин йўлидан, Октябрь йўлидан комил ишонч билан бошлаб бораётган буюк кучдир!

Ўзининг бутун ҳаётини меҳнаткашларнинг манфаатларига, тинчлик ва коммунизм ишига хизмат қилишга бағишлаган Юрий Владимирович Андроповни биз сўнгги йўлга кузатиб қўйган қайғули кунларда бизнинг сафларимиз яна ҳам маҳкамроқ жипслашди, партия билан халқнинг бирлиги яна ҳам мустаҳкамроқ бўлиб қолди.

Марказий Комитетнинг навбатдан ташқари февраль Пленумида Коммунистик партия билан Совет давлатининг атоқли арбоби, Ленин типидаги раҳбар Константин Устинович Черненко бир овоздан КПСС Марказий Комитети Бош секретари қилиб сайланди.

Ўртоқ Черненко назарий ва амалий проблемаларни ишлаб чиқишга, ривожланган социалистик жамиятни янада такомиллаштиришга ғоят катта ҳисса қўшмоқда.

Уни халқлар ўртасида тинчлик ва ҳамкорлик учун матонатли курашчи сифатида яхши биладилар. У коммунистик ва ишчилар ҳаракатида юксак обрў-эътиборга сазовор бўлган.

Константин Устинович Черненко Марказий Комитет Бош секретари этиб сайланганлиги партия сиёсий йўлининг давомийлигини тасдиқлади, буни коммунистлар, барча совет кишилари якдиллик билан маъқуллаб, тўла-тўкис қўллаб-қувватладилар!

Марказий Комитет навбатдан ташқари февраль Пленумининг қарорлари партиямизнинг ленинча йўли ўзгармас эканлигини яққол намойиш қилди!

Партия XXVI съездидан кейин ўтган йиллар мобайнида мамлакатнинг иқтисодий ва илмий-техникавий потенциали анча ошди, унинг мудофаа қудрати кучайди, халқнинг турмуш даражаси юксалди. Халқаро майдонда Ватанимизнинг обрў-эътибори яна ҳам юқори кўтарилди!

Шу йиллар ичида миллий даромад унинг ўнинчи беш йиллик дастлабки уч йилидаги ҳажмидан 240 миллиард сўмликдан зиёд ошиб кетди. Бу салмоқли рақам!

Партиянинг истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни илдам ўстириш юзасидан қабул қилган йўли изчиллик билан ўтказиб келинди. Асосий ишлаб чиқариш фондларини ишга тушириш капитал маблағлар ўсишидан ўзиб кетди.

Ўтган йили, айниқса, сезиларли натижаларга эришилди. Саноатни ривожлантиришдаги муваффақиятлар билан бир қаторда транспортдаги ишлар яхшилана бошлади, дон йиғиштириб олиш кўпайди, чорвачиликда ижобий силжишлар рўй берди. Экономика самарадорлигининг асосий кўрсаткичи — меҳнат унумдорлигини ўстириш суръатлари бултурги ва шу беш йиллик дастлабки икки йилининг ўртача йиллик кўрсаткичларидан ошди. Ижтимоий ишлаб чиқаришда материал сарфи бирмунча камайди. Бу яхши! Бизнинг экономикамиз интенсивлаштириш йўлига тобора дадил ўтмоқда!

Бу йил ҳам ишлар чакки бошланмади, саноат маҳсулоти дастлабки икки ой ичида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан тахминан беш процент ошди. Сут ва гўшт харид қилиш кўпайди. Мана шу якунларнинг ҳаммаси миллионлаб кишилар қилган конкрет ишларнинг, социалистик мусобақа кенг авж олдирилганлигининг натижасидир. Социалистик мусобақа ғолиблари ҳамманинг иззат-ҳурматига сазовор бўлмоқдалар, уларни бутун мамлакат билади, улар билан фахрланади!

Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси пешқадамлари орасида москваликлар кўзга кўринарли ўринни эгаллаб турганликларини қайд этиб ўтиш қувончлидир. Совет пойтахти шу беш йилликнинг ўзидаёқ учинчи марта кўчма Қизил байроққа сазовор бўлмоқда.

Шу ажойиб муваффақият билан сизларни ва сизлар орқали Москванинг барча меҳнаткашларини партия Марказий Комитети ва Совет ҳукумати номидан қизғин қутлайман!

Ҳозир эришилган суръатни сақлаб қолиш, ижобий тенденцияларни янада активроқ ривожлантириш, бу тенденцияларга барқарор тус бериш, 1984 йилги ва умуман беш йиллик план топшириқлари билан мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш муҳимдир.

Марказий Комитет 1983 йил декабрь ва 1984 йил февраль Пленумларининг қарорлари бизни, мамлакатнинг барча меҳнаткашларини айни мана шунга йўналтирмоқда.

Совет кишилари бирон бир босқичда социалистик жамиятимизни ривожлантириш якунларини чиқара туриб, улар фахрланса, қувонса арзийдиган ютуқларни, нималар устида меҳнат қилиш ва қандай янги вазифаларни ҳал этиш кераклигини кўриб турибдилар.

Социализм ўзининг капитализм олдидаги шак-шубҳасиз афзалликларини тобора янги-янги зафарлари билан, экономикани муттасил барқарор ўстириши билан исботламоқда.

Кейинги беш йил ичида СССРнинг миллий даромади қарийб 19 процент ўсди. АҚШда эса бу кўрсаткич 6 процентни ташкил этди.

Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш бизда 18 процент, Қўшма Штатларда эса атиги 1 процент кўпайди.

Айниқса шуни қайд этиб ўтиш муҳимки, саноатда меҳнат унумдорлигининг ўсиши бизда шу давр ичида 14 процентни, АҚШда эса фақат 3 процентни ташкил этди.

Мамлакатимиз бошдан кечирган барча синовлар, оғир жудоликлар ва машаққатларга қарамай, бизда шундай туб социал проблемалар аллақачон ҳал этилганки, бу проблемаларни капитализм неча юз йиллар мобайнида ҳал эта олмади ва ҳеч қачон ҳал этолмайди.

Аҳолининг иш билан тўла таъминланиши, ҳамма турдаги медицина ёрдами ва таълимнинг текин эканлиги биз учун аллақачон одат бўлиб қолган. Халқнинг турмуши йил сайин яхшиланиб бормоқда, совет кишиси — ўз мамлакатининг хўжайини бўлиб, барча моддий ва маънавий бойликлар унинг ихтиёридадир. Совет кишиси эртанги кунга дадил назар ташламоқда ва истиқболга ишончи комил.

Шуни ҳам қайд этиб ўтиш керакки, совет халқи ғоят қийин шароитларда социализмни барпо этиб, мамлакатнинг мудофаа қудратини кучайтириш тўғрисида, ўз ғалабаларини ҳимоя қилиш тўғрисида ғамхўрлик қилиб келди ва Қўшма Штатлар билан ҳарбий-стратегик жиҳатдан тенгликка эришди.

Буларнинг ҳаммаси социалистик системанинг шак-шубҳасиз афзалликларидан, у энг мураккаб проблемаларни ҳал этишга, ҳар қандай дағдағага муносиб жавоб қайтаришга қодир эканлигидан яққол далолат беради.

Империалистик давлатларнинг ва аввало АҚШнинг ҳукмрон доиралари тегишли хулосаларни чиқариб олишлари керак эди. Шунга қарамай, улар СССР ҳамда социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари устидан ҳарбий устунликка эришишдан, дунёда устун мавқеларни эгаллашдан иборат хатарли йўлга ўтиб олдилар.

АҚШ маъмурияти коммунизмга қарши «салб юриши»ни бошлаб, сиёсий режаларнигина шу билан боғлиқ қилиб қўяётгани йўқ. Бу маъмурият ҳар хил тақиқлаш ва жазо чоралари билан СССРнинг жўшқин ривожланишини тўхтатиб қўйишга уринмоқда. Америка сиёсатдонларининг ҳаёсизларча айтаётган гапларига кўра, АҚШ «Совет Иттифоқини иқтисодий ҳалокатга дучор қилишни» истарди.

Хўш, шундай гаплар ва уларнинг муаллифлари хусусида нима дейиш мумкин? Уларга панд-насиҳат бериш, бирон нарсани тушунтириш фойдасиз ишга ўхшайди. Халқ орасида айтилганидек, ақл — тугма эмас, уни бошга қадаб бўлмайди.

Лекин шундай бўлса ҳам, уларга тарихнинг шиддатли юришини тўхтатиб қолишга ҳеч ким муваффақ бўлмаган ва муваффақ ҳам бўла олмаслигини эслатиб қўйиш фойдалидир! Келажак — социализмники! Келажак — бизники!

КПСС билан Совет давлати тинчликни ҳимоя қилиш ва мустаҳкамлашдан, барча давлатлар билан тенг ҳуқуқли ҳамкорлик қилишдан иборат синалган ленинча сиёсатни муттасил ўтказиб келмоқдалар.

Биз ҳеч кимга таҳдид қилаётганимиз йўқ! Биз қуролланиш пойгасига қаршимиз! Совет Иттифоқи уруш хавфига қарши куч-ғайратларини аямайди.

Бизнинг кунларимизда коммунистлар фаолиятининг улуғ моҳияти дунё олдида янгича намоён бўлмоқда. Коммунистлар жабр-зулм ва эксплуатациянинг барча формаларини тугатиш учунгина эмас, шу билан бирга ер юзида ҳаётни сақлаб қолиш учун ҳам энг изчил, букилмас курашчилардир. Шу мақсаддан кўра инсонпарварроқ ва олижанобpоқ бирон нарса бўлиши мумкинми, ахир!

Бизнинг барча конкрет таклифларимиз воқеаларнинг ривожини айни кескинликни юмшатиш томон буриб юборишга, дунёни уруш сари силжиб боришдан тўхтатиб қолишга қаратилгандир.

Биз Ғарбнинг ядро қуролига эга бўлган давлатларини биздан ўрнак олиб, ўз зиммаларига ядро қуролини биринчи бўлиб ишлатмаслик тўғрисидаги мажбуриятни қабул қилишга даъват этамиз.

Биз социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар билан бирга умуман куч ишлатмаслик тўғрисида НАТО билан Варшава Шартномаси ўртасида битим тузишни таклиф қиламиз.

Биз қуролланиш пойгасининг космик фазога ёйилишидан ўзаро воз кечиш, ядро қуролларини чеклаш ва қисқартириш тарафдоримиз.

Бизнинг мана шу ва бошқа тинчлик ташаббусларимиз асло бир томонлама устунликка эришишга мўлжалланган эмас. Бу ташаббуслар ялпи тинчлик манфаатларига мос бўлиб тушади, бинобарин уларни амалга ошириш учун бир нарса — тенглик ва баб-баравар хавфсизлик, бир бирларининг қонуний манфаатларини ўзаро ҳисобга олиш асосидаги ўзаро мақбул қарорлар қабул қилиниши зарур.

Бу — одилона ва реалистик позициядир. Зотан биз ўз таклифларимизга ижобий жавоб қайтарилишини, бошқа томоннинг бу таклифларга амалий ёндашувини кутамиз. Аммо АҚШ томони ва НАТОдаги бошқа мамлакатлар ҳозирча шундай ёндашаётганлари йўқ.

СССРнинг иқтисодий ва мудофаа қудрати, бизнинг ҳарбий-стратегик мувозанат бузилишига йўл қўймасликка қодирлигимиз ва азму қароримиз, жаҳон социалистик ҳамдўстлигини бутун чоралар билан мустаҳкамлашга, бошқа мамлакатларнинг халқлари билан дўстлик ва ҳамкорликни ривожлантиришга интилишимиз тинчликни таъминлашга пухта хизмат қилади.

Бизнинг ташқи иқтисодий алоқаларимизда аввал бўлганидек, бундан буён ҳам социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари биринчи ўринда турадилар. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг ҳар томонлама ҳамкорлигини чуқурлаштириш, шубҳасиз, бизнинг муштарак социал-иқтисодий тараққиётимизни жадаллаштиришга ёрдам беради.

Ижтимоий-сиёсий системасидан қатъи назар ҳар бир давлат биз билан савдо-иқтисодий муносабатларини тенг ҳуқуқли, ўзаро манфаатли асосда яхшилашга доимо тайёрмиз.

Биз — халқаро иқтисодий муносабатларни батамом нормаллаштириш, бу муносабатларни ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий ҳукмронликдан батамом тозалаш тарафдоримиз.

Партия Марказий Комитетининг февраль Пленуми бизнинг ташқи сиёсатимиз аввалгидек тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлашга, кескинликни юмшатишга, бутун халқаро вазиятни соғломлаштиришга қаратилишини тасдиқлади.

Бундай йўл халқимизнинг туб манфаатларига, бутун инсониятнинг орзу-умидларига мос бўлиб тушади!

Ривожланишимизнинг ички ва ташқи шароитлари ишлаб чиқаришни жадал интенсивлашни, ишлаб чиқарувчи кучларни сифат жиҳатдан янги босқичга кўтаришни, ижтимоий меҳнат унумдорлигини тубдан оширишни тақозо этмоқда.

Шу муносабат билан икки асосий проблемани ажратиб кўрсатиш керак деб ўйлайман.

Аввало биз ҳозирдаёқ мавжуд бўлган ғоят катта ишлаб чиқариш потенциалидан яна ҳам самаралироқ фойдаланишимиз зарур. Гап ишлаб чиқарувчи қувватларни тўлиқ ишлатиш, нобудгарчиликларга қарши қатъиян курашиш, иш вақтидан тежамли фойдаланиш тўғрисида бормоқда. Бунда ташаббускорлик, ижодий изланиш учун кенг уфқ очилмоқда. Бинобарин, ҳар бир ишчи коллективи, ҳар бир меҳнатчи ўз куч-ғайратини сарфлаш, мамлакат ишлари ва тақдири тўғрисида конкрет ғамхўрлик қилиш имконини топа олади.

Айрим участкаларда олинган натижа унча катта бўлмасин ҳам дейлик. Аммо кичик жилғалардан лиммолим дарёлар ҳосил бўлганидек, оддий тежаб-тергашдан халқ хўжалигида ўз кўлами жиҳатидан ғоят катта самара вужудга келади.

Шуни айтиш кифояки, саноатнинг ўзидагина таннархни пландан ташқари атиги ярим процент арзонлаштиришнинг ўзиёқ бир миллион совет граждани кўчиб кириши мумкин бўлган тахминан уч юз мингта қўшимча квартира қуриш учун етадиган маблағларни тежайди!

Фақат саноатда меҳнат унумдорлигини белгиланган пландан ташқари бир процент ошириш маҳсулотни қарийб 8 миллиард сўмлик кўпайтириш билан баробардир. Шу маблағларнинг ҳаммаси ҳам совет кишиларининг меҳнат ва турмуш шароитларини, медицина хизмати кўрсатишни яхшилашга, уй-жой қурилишига сарфланади.

Москва ҳамда бошқа шаҳарлардаги илғор коллективларнинг тажрибаси ишлаб чиқариш самарадорлигини анча ўстириш имкониятларидан далолат беришини таъкидлаб ўтмоқчиман. Меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бригада усули тажрибаси ўзининг яхши жиҳатларини кўрсатди. Бугун Лидия Николаевна Одинокова шу ҳақда гапирди. Бригадаларни тузишга ўйлаб, ишчанлик билан ёндашилган жойларда меҳнат унумдорлигини сезиларли ўстиришга эришилди.

Бизда ҳали ишни яхшилаш резервлари кўп эканлигини тўппа-тўғри айтиш керак. Уларни ишга тушириш учун кўпинча унча кўп қўшимча сарф-ҳаражатлар ҳам талаб этилмайди.

Ҳали биз ҳамма жойда ҳам тартиб ўрнатиб, юксак уюшқоқликни ва пухта иш маромини таъминлашга муваффақ бўла олганимиз йўқ. Баъзи корхоналарда техника жуда кўп бекор туриб қолмоқда. Ундан яхши фойдаланилмаяпти. Янги асбоб-ускуналар ишлаб чиқаришни автоматлаш ва механизациялаш баъзан етарли суръатлар билан жорий этилмаяпти.

Афсуски, Москванинг айрим корхоналарида ҳам баъзан шундай камчиликларни учратиш мумкин. Баъзида шундай манзарани кўриш мумкин: бир томондан ишчи кучи етишмайди-ю, иккинчи томондан эса, энг самарали ускуналар — автомат линиялар, рақамли программа билан бошқариладиган станоклар, саноат роботларидан қониқарсиз фойдаланилмоқда, улар бекор туриб қолмоқда.

Ўз-ўзидан равшанки, ким кўпроқ ва яхшироқ ишласа у кўпроқ олиши ҳам, яхшироқ яшаши ҳам керак. Ким ёмон ишласа, унга камроқ ҳақ тўлаш керак, бундай одам ҳалол меҳнаткашларга бериладиган имтиёз ва афзалликларни камроқ олиши лозим.

Менимча, бу адолатли ёндашув. Бундай ёндашув меҳнат аҳлининг манфаатларига, бутун жамият манфаатларига мос келади.

Текинхўрларга, юлғичларга, давлат чўнтагини ўз чўнтагидан ажрата олмайдиган кимсаларга нисбатан юз хотирчилик қилинмайди!

Меҳнат унумдорлигини тубдан ошириш, экономикани интенсив ривожланиш йўлига изчиллик билан ўтказиш айни вақтда куч-ғайратларни иккинчи проблема — фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ва илғор технологияни жорий этиш проблемасини ҳал этишга ҳам қаратишни талаб қилади.

Бунда гап, биринчи навбатда, машинасозликни янги техникавий даражага кўтариш тўғрисида бориши лозим. Шу асосдагина илғор илмий-техникавий ғояларни машина ва ускуналарнинг янги туркумларида мужассамлаштириш мумкин. Фан-техника революцияси шароитларида машинасозлик иқтисодий ўсишнинг ҳар қачонгидан кўра кўпроқ қудратли тезлатгичи бўлиб қолмоқда.

Илм-фан ва олимларнинг роли тўғрисида алоҳида гапириб ўтишни истардим. Бизнинг мамлакатимизда олимнинг меҳнати ҳамманинг ҳурматига сазовор бўлмоқда. Уларнинг иш шароити доимо яхшиланмоқда. Лекин кимга кўпроқ имконият яратиб берилган экан, ундан кўпроқ нарса ҳам талаб қилинади. Бинобарин, биз олимлардан яна ҳам самаралироқ ишлашларини, ижодий изланишларини янги техника ва технология яратишгагина эмас, шу билан бирга фан-техника ютуқларини практикага жорий этиш ишига ҳам қўшадиган ҳиссаларини кўпайтиришларини кутишга ҳақлимиз.

Бу ўринда Москва яхши ўрнак кўрсата олган бўлур эди. Москва — мамлакатнинг энг катта илмий ва индустриал марказидир. Бу ерда илмий тадқиқотлар ва ечимлардан бошлаб, янги техника ва технологияни кўплаб ишлаб чиқариш ҳамда ўзлаштиришгача бутун занжир бўйлаб баҳамжиҳат ҳаракатни аниқ-пухта, самарали йўлга қўйиш учун энг қулай шарт-шароитлар мавжуд.

Бу соҳада ҳозирдаёқ кўпгина яхши мисоллар бор. «ЗИЛ» ишлаб чиқариш бирлашмаси Фанлар академиясининг институтлари билан, Москва давлат университети, Москва олий техника билим юрти ва бошқа билим юртлари билан актив ҳамкорлик қилмоқда. «ЗИЛ» коллективи мамлакатдаги кўпгина етакчи институтлар ва конструкторлик бюролари билан илмий-техникавий ҳамкорлик тўғрисида шартномалар тузган.

Бу заводда беш йилликнинг уч йили мобайнида тугалланган илмий-тадқиқот ишларидан ҳамда янги техникага доир тадбирларни жорий этишдан олинган иқтисодий самара салкам 15 миллион сўмга етди.

Москва илмий-тадқиқот институтлари ва конструкторлик бюролари корхоналар билан биргаликда яратган янги техника, приборлар, машина-ускуналар, материалларнинг юксак самарали намуналари ҳамда замонавий технология жараёнлари Москва ва бутун мамлакат халқ хўжалигида кенг қўлланилмоқда.

Ҳозир шаҳар партия комитетининг ташаббуси билан СССР Фан ва техника давлат комитети билан биргаликда энг муҳим илмий-техника ечимларини пойтахт корхоналарида тезроқ жорий этиш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқилмоқда.

Ҳар қандай ишда бўлгани каби, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ишида ҳам ўзининг етакчи бўғинлари бор.

Ҳозир электроника белгиловчи аҳамият касб этмоқда. У ишлаб чиқаришни комплекс автоматлаш, меҳнатнинг характерини ўзгартириш, унинг унумдорлигини ғоят ошириш учун принципиал янги имкониятлар очади. Шу боисдан ҳам ҳозир халқ хўжалигининг барча тармоқларига электрон-ҳисоб техникасини, микропроцессорларни кенг жорий этиш ғоят зарур социал-иқтисодий ва муҳим сиёсий вазифа бўлиб қолмоқда. Бу вазифа мамлакатимизда ҳозирдаёқ ҳал этилмоқда.

Ҳисоб ва микропроцессор техникасини жорий этиш, роботлардан кенг фойдаланиш негизида ишлаб чиқаришни комплекс автоматлаш энг кўп самара бера олишини тажриба кўрсатмоқда.

Бу ишда Ленин комсомоли номли завод коллективи кашшофларнинг бири ҳисобланади. Бу коллектив ҳозирги замон талабларига мос келадиган автомобиль ишлаб чиқариш учун саноатнинг эпчил автомат системасини жорий этиб, ўзлаштириши керак бўлади.

Шу корхонанинг бош директори ўртоқ Коломников бу топшириқни бажариш учун партия ташкилоти, инженер-техник ходимлар, ишчилар катта иш қилаётганликлари тўғрисида бугун сўзлаб берди.

Корхона коллективи ўз олдига қўйилган мураккаб вазифани ҳал эта олади, деб партия Марказий Комитети билан ҳукумат номидан қатъий ишонч билдиришга ижозат бергайсиз!

Принципиал янги техника ва технологияни яратиш, жорий этиш ҳамда улардан фойдаланиш ўрта ва олий маълумотли ишчилар, мутахассислар тайёрлаш системаси такомиллаштирилишини тақозо этади.

Шу муносабат билан мен мактаблар ва ҳунар-техника билим юртлари ишини яхшилаш муҳимлигини таъкидлаб ўтмоқчиман. КПСС Марказий Комитетининг маорифни ислоҳ қилиш тўғрисидаги лойиҳасида кўзда тутилган тадбирлар айни мана шунга қаратилгандир. Бу лойиҳа кенг муҳокама қилинмоқда. Унинг моҳияти замон талабларига мос келиб, қўллаб-қувватланмоқда.

Келгусида ҳунар-техника билим юртлари ўрта маълумот олишнинг, ёшларни меҳнатга тайёрлашнинг асосий формаларидан бири бўлиб қолиши лозим. Шу билим юртларини битириб чиққан кишилар олган диплом ёшларнинг ҳаётга, халқнинг меҳнат зафарларида актив иштирок этишга тайёрлигининг, профессионал жиҳатдан юксак даражада тайёрланганлиги, ғоявий ва маънавий етуклигининг ишончли далили бўлиши керак.

СССР Фанлар академияси вице-президенти ўртоқ Велиховнинг аҳоли кўпчилиги ҳисоб техникасини ишлата билиш амалий кўникмаларини эгаллаб олиши муҳимлиги тўғрисидаги фикрини ҳам қўллаб-қувватлайман. Яқин вақтлар ичидаёқ мактабларда, ҳунар-техника билим юртларида, олий ўқув юртларида электрон ҳисоб машиналаридан кенг фойдаланиш ўқув жараёнининг ажралмас қисми бўлиб қолиши кераклиги тўғрисидаги масала ҳам тўғри қўйилмоқда.

Хом ашё ва ёқилғи-энергетика ресурсларини тежаш, пировард халқ хўжалиги натижалари бирлигига уларнинг сарфини камайтириш интенсивлашнинг энг муҳим йўналишларидан биридир. Шу йилнинг ўзидаёқ миллий даромаднинг планлаштирилган 3,1 процент ўсишини унга кетадиган металл сарфини 2,5 процент ва энергия сарфини 1,5 процент камайтирган ҳолда таъминлаш керак бўлади. Келгусида интенсивлашнинг мана шу йўналиши аҳамияти яна ҳам кўпроқ ортади.

Гап фақат хом ашё ва ёқилғи қазиб чиқариш табиий сабабларга кўра тобора қимматга тушаётганлигидагина эмас. Биз мамлакатнинг келажаги тўғрисида, бизнинг ўринбосарларимиз — совет кишиларининг авлодлари тўғрисида ғамхўрлик қилишимиз лозим.

Бугунги кундаёқ хом ашё ва ёқилғидан оқилона фойдаланиш тадбирлари ҳисобига уларни қазиб чиқаришни кўпайтириш учун маблағ сарфлашдан кўра фан ва техника тараққиёти кўпроқ самара олиш имконини беради. Илғор техника ва технология ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир.

Ёқилғи — энергетика ресурсларини ишлаб чиқариш ва истеъмол қилиш структурасини яхшилашда ҳам кўп иш қилиш керак бўлади. Энергетикамизнинг бугунги куни ва айниқса, эртанги куни атом электр станцияларини жадал ривожлантириш билан, нефть ўрнига газ ишлатиш билан боғлиқ.

Лекин ўз-ўзидан равшанки, ресурслардан самарали фойдаланиш проблемаси янги техника ва технологиягагина, структуравий сиёсатгагина боғлиқ эмас. Бадавлат яшаш учун тежамлироқ бўлиш керак, ҳар бир корхонада, қурилишда, ҳар бир иш жойида тежамкорлик режими учун оммавий ҳаракатни яна ҳам зўр куч билан авж олдириб юбориш зарур. Бунда ҳам кўп нарса сизларга, пойтахтимизда яшаб, меҳнат қилаётган ҳамма кишиларга боғлиқдир. Сизлардан ибрат олиб, сизларга тенглашмоқдалар!

Москва меҳнат унумдорлигини оширишда, яратилган ишлаб чиқариш фондлари самарадорлигини кўпайтиришда ва ресурсларни тежашда ўрнак кўрсатувчи шаҳар бўлиб қолиши керак.

Яна бир нарса тўғрисида гапириб ўтмоқчиман, тайёр қилиб қўйилган маҳсулотнинг нобуд бўлишига қарши жуда актив курашмай туриб, ғоят қаттиқ тежаш режимини тасаввур этиб бўлмайди. Бу нарса саноатда ҳам, айниқса, қишлоқ хўжалигида ҳам муҳимдир. Далаларда етиштирилган маҳсулотларнинг ҳаммаси йиғиштириб олиниши, сақланиши ва нобуд қилинмай истеъмолчига етказилиши керак. Ер ва меҳнат самараларидан омилкорлик билан фойдаланиш — Озиқ-овқат программасини бажаришнинг энг муҳим йўналишларидан биридир.

Планлаштиришни ва бошқариш системасини такомиллаштириш ишлаб чиқаришни интенсивлашнинг муҳим шартидир. Кейинги вақтларда бу соҳадаги ишлар анча кучайтирилди.

Масалан, «Меҳнат коллективлари ҳамда корхоналар, муассасалар, ташкилотларни бошқаришда уларнинг ролини ошириш тўғрисида» СССР Қонуни қабул қилинди. Фан-техника тараққиётини жадаллаштиришда иқтисодий омилларнинг ролини кучайтириш тадбирлари ишлаб чиқилди.

Шартномадаги мажбуриятларга риоя этиш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш ва материаллар сарфини камайтириш учун министрликлар, идоралар ва корхоналарнинг масъулияти оширилмоқда.

Ҳукумат саноатда иш ҳақининг ўсишига нисбатан меҳнат унумдорлигининг илдам ўсишини таъминлаш чоралари белгиланган қарорни ҳам қабул қилди.

Қишлоқ хўжалигини, умуман агросаноат комплексини бошқаришни яхшилаш ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлар билан ўзаро иқтисодий муносабатларини такомиллаштириш каби катта-катта масалалар юзасидан қабул қилинган қарорлар муҳим аҳамиятга эга.

Корхоналар ва бирлашмаларнинг хўжалик жиҳатдан мустақиллигини янада кенгайтиришга, пировард иш натижалари учун уларнинг масъулиятини оширишга қаратилган кенг кўламдаги иқтисодий экспериментлар ўтказилмоқда.

Ленинградда дастлабки ижобий натижалар олинди. Бу ерда илғор тажрибани ҳамда энг янги илмий ечимларни практикага жорий этишда конструкторлик, технология ва лойиҳа ташкилотлари ходимларининг ролини ошириш борасидаги тадбирлар текширишдан ўтказилмоқда.

Россия федерациясида маиший хизматни, шунингдек, Москвада савдо корхоналари ишини яхшилаш тадбирлари ишлаб чиқилмоқда.

Бошқариш соҳасидаги бир қанча бошқа ғоялар ва ёндашувлар ҳам синаб кўрилмоқда. Хуллас, экономикага планли, социалистик раҳбарлик қилиш энг самарали принциплари ва методлари ҳар қачонгидан кўра, кенг кўламда изланиб, такомиллаштирилмоқда деса бўлади.

Ўзини оқлаган барча қимматли принцип ва методларни танлаб олиб, уларни ўн иккинчи беш йилликдаёқ экономикани бошқариш практикасига кенг жорий этиш назарда тутилмоқда.

Катта ишлар амалга оширилганлигини кўриб турибмиз. Аммо ҳали кўп иш қилиниши керак. Айни шу боисдан партия Марказий Комитети яқин вақт ичида бошқарув механизмини комплекс такомиллаштириш программасини ишлаб чиқиш, уни халқ хўжалигини ривожлантиришнинг ортиб бораётган талабларига мувофиқлаштириш вазифасини ўртага қўйди.

Аммо бу хўжалик раҳбарлари программа устидаги ишларнинг тугалланишини, марказдан кўрсатмалар берилишини кутишлари керак, деган маънони билдирмайди, албатта. Корхоналар ва бирлашмалар, министрликлар ва идоралар, маҳаллий органлар ҳозирнинг ўзидаёқ улар ихтиёрига ажратиб берилган ресурслардан самарали фойдаланиш учун етарлича ҳуқуқ ва имкониятларга эгадирлар. Ана шу ҳуқуқлар ҳамда имкониятлардан ҳамма жойда моҳирлик билан фойдаланиш ҳам керак.

Биронта ҳам социал-иқтисодий проблемани меҳнаткашларнинг актив иштирокисиз, уларнинг кенг кўламдаги мададисиз ҳал этиб бўлмаслигини партия яхши тушунади. Москванинг ифтихори — унинг қаҳрамон ишчилар синфи ишлаб чиқаришни интенсивлаш, маҳсулотнинг юксак техникавий даражаси ва сифати учун курашнинг авангардида боришига ишончим комил.

Москва ишчилари, деган эди Владимир Ильич Ленин, ҳамма вақт намуна бўлиб келдилар... намуна бўлишлари шубҳасиздир, бошқа шаҳарларнинг ишчилари эса улардан ўрнак оладилар.

Халқнинг турмуш даражасини ошириш масалалари тўғрисида партия билан ҳукумат алоҳида ғамхўрлик қилиб келдилар ва ҳамон ғамхўрлик қилмоқдалар. Бу йил мамлакат миллий даромадининг жами ўсиши социал мақсадларга сарфланади.

Давлат уй-жой коммунал қурилишнинг ўзига 1981—1984 йилларда беш йиллик пландан ташқари 9 миллиард сўм ажратди.

Ҳозирнинг ўзидаёқ биз комил ишонч билан айта оламизки, XXVI съезднинг ижтимоий истеъмол фондларини ўстириш, кадрлар тайёрлаш, болалар муассасалари ва даволаш муассасаларини ривожлантириш, уй-жой қурилиши каби ғоят муҳим кўрсаткичлар ҳамда бошқа бир қанча кўрсаткичлар юзасидан ўн биринчи беш йилликка белгилаган топшириқлари бажарилади. Бу эса шу беш йилликда 24 миллион йигит ва қиз ўрта маълумот олишини, ўн миллион киши олий мактаблар ва техникумларни битириб чиқишини, 50 миллион граждан уй-жой шароитини яхшилаб олишини билдиради. Деярли ҳамма жойда болаларни мактабгача тарбия муассасаларига жойлаштиришдаги қийинчилик тугатилади. Шундай муассасалар қурилишига етарли миқдорда маблағ ажратилмоқда. Маҳаллий Советлар ва корхоналар шу маблағларни тўғри тасарруф этишлари, уларнинг ўзлаштирилишини ва мактабгача тарбия муассасалари ўз вақтида ишга туширилишини таъминлашлари керак.

Болали оилаларга ёрдам бериш юзасидан катта тадбирлар амалга оширилмоқда. Шуниси қувончлики, ўтган йили беш ярим миллион, урушдан кейинги йилларнинг ҳаммасига қараганда, кўпроқ янги совет граждани дунёга келди! Бу эса ажойибдир!

Фарзанд туғилиши оиланинггина эмас, қардош республикаларимиз халқлари ҳар бир оиласининг қувончи бўлиб қолади. Болалар бутун мамлакатнинг келажагидир. Ота-оналарга бахт-саодат ва омон-эсонлик, Советлар мамлакати болаларига сиҳат-саломатлик ва бахтиёр турмуш тилаймиз!

Харидоргир моллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва уларнинг сифатини ошириш учун ҳозиргача талайгина ишлар қилинди. Аммо ҳали кўпгина масалалар ҳал этилиши керак.

Аҳолининг талаб-эҳтиёжлари анча ўсганлигини, молларнинг сифатига, уларнинг турлари хилма-хил бўлишига нисбатан талаблар ошганлигини ҳисобга олиб, шу йилнинг ўзидаёқ енгил саноатда пойабзал, кийим-кечак, устки трикотажнинг қарийб 35-40 процентини янгилаш кўзда тутилган. Кейинги икки-уч йил ичида аҳолига ёғоч-тахта ва бинокорлик материаллари сотиш анча кўпайди.

Хуллас, биз талаб билан таклифнинг тўла мутаносиблигига эришиш, тақчиллик, магазинларда навбат кутиш, хизмат кўрсатиш маданиятининг пастлиги каби салбий ҳолатларга тезроқ барҳам бериш сари муттасил олға бораверамиз.

Одамларнинг кайфияти, улар меҳнатининг самарадорлиги кўп жиҳатдан савдо ва маиший хизмат корхоналарининг иш сифатига боғлиқдир. Яқин вақт ичида хизмат соҳасини, шу жумладан, меҳнаткашларнинг бевосита иш жойида ҳам анча кенгайтиришга эришиш лозим бўлади. Мана шу масалаларнинг ҳаммаси халқ депутатлари Советларининг, касаба союзлари ва хўжалик раҳбарларининг диққат марказида бўлиши керак.

Партия кишиларнинг онги ва маданиятини доимо ўстиришга, шахсни ҳар томонлама камол топтиришга ҳамда энг яхши фазилатларни, қобилият ва истеъдодни намоён этиш учун шарт-шароитлар вужудга келтиришга биринчи даражали аҳамият бермоқда.

Бу ўринда мен пойтахт ижодкор зиёлиларининг роли тўғрисида гапириб ўтишни истардим. Москва адабиёт ва санъат арбоблари совет кишиларининг маънавий турмушини бойитаётган, жаҳон маданиятининг хазинасидан жой олган бойликларни яратдилар. Партия билан халқ маданият усталарининг коммунистик қурилиш ишига қўшган ҳиссасини юксак қадрлайдилар.

Меҳнат аҳлига нисбатан зўр меҳр-муҳаббат билан яратилган, уларнинг ишлари ва юмушлари билан йўғрилган, шахсни эстетик, маънавий камол топтиришга кўмаклашадиган, социалистик идеалларимизни, совет ватанпарварлигини қарор топтирадиган талантли, юксак бадиий асарлар бизда ҳамиша эъзозланиб, қўллаб-қувватланади!

Совет халқи яқин ўн беш-йигирма йил мобайнида кўлами жиҳатидан ғоят катта ва буюк тарихий аҳамиятга молик вазифаларни ҳал этиши керак.

Партия белгилаб берган кенг бунёдкорлик программаси конкрет планларда мужассам ифодасини топмоқда. Бу планлар партиянинг ҳозирги пайтдаги, шунингдек истиқболдаги сиёсатини кўрсатиб беради.

Биз ҳозир мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг ўн иккинчи беш йилликка мўлжалланган асосий йўналишларини ишлаб чиқишга киришдик. Ўн иккинчи беш йиллик халқ хўжалигининг барча тармоқларини интенсивлашда ҳал қилувчи бурилиш даври бўлиб қолиши керак. Шу асосда совет жамиятини социал-иқтисодий ривожлантириш соҳасида янги катта қадам қўйилади. Унинг ишлаб чиқарувчи кучлари анча юксалади, халқ фаровонлиги талай даражада ошади.

Совет кишилари мамлакатимизнинг барча ютуқларини, унинг истиқболини улуғ коммунистлар партиясининг кўп қиррали фаолияти билан боғламоқдалар. Коммунистик партиянинг обрў-эътибори ниҳоятда юксакдир. Бу обрў-эътибор партиянинг бутун 80 йиллик кураш ва ғалабалари тарихи билан қўлга киритилган.

КПСС ҳамиша ижодий марксизм-ленинизм партияси, революцион ҳаракат партияси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Партия учун меҳнаткаш халқнинг манфаатларидан қимматлироқ ва юксакроқ ҳеч нарса йўқ. Партия меҳнаткаш халққа хизмат қилишни, совет кишиларининг фаровонлиги ва бахт-саодати тўғрисида ғамхўрлик қилишни ўз фаолиятининг моҳияти деб билади.

Партия ўз фаолияти билан чинакам ленинча иш услубини — социалистик демократияни ҳар томонлама ривожлантиришга асосланган илмий, ижодий услубни қарор топтирмоқда. У вазиятга реалистик баҳо бериб, етилган масалалар тўғрисида тўппа-тўғри ва рўйрост гапирмоқда, шу масалаларни қандай қилиб яхшироқ ҳал этиш тўғрисида халқ билан маслаҳатлашиб турибди. Халқ ҳам бунга ишонч ва мадад билан жавоб қайтармоқда.

Совет кишилари Октябрь байроғини баланд кўтариб бораётганликларини ҳаётнинг ўзи, бутун воқелигимиз тасдиқлаб турибди. Бу байроқ бизнинг тинчлик ва коммунистик бунёдкорлик идеалларимиз рамзидир. Биз шу байроққа ҳамиша содиқ бўлиб қоламиз!

Н. А. Тихонов нутқининг охирида юксак ишонч учун йиғилиш қатнашчиларига, Москванинг барча меҳнаткашларига яна бир бор сидқидилдан миннатдорчилик изҳор этиб, уларга бахт-саодат, улуғ Ватанимиз манфаатлари йўлидаги меҳнатда янги-янги муваффақиятлар тилади.

(Ўртоқ Н. А. Тихонов нутқи зўр эътибор бериб тингланди ва бир неча марта қарсаклар билан бўлиниб турди).

(ТАСС).

ПАРТИЯНИНГ СОДИҚ ЁРДАМЧИЛАРИ БЎЛАЙЛИК, ХАЛҚ УЧУН ИЖОД ҚИЛАЙЛИК

(Боши биринчи бетда).

Партия меҳнаткашларни эришилган юксак суръатни, катта вазифаларни ҳал этишга бўлган умумий кайфиятни сақлаб қолишга, ишда таркиб топган ижобий тенденцияларни активлик билан ривожлантириб, уларга барқарор тус беришга йўналтирмоқда. Омманинг ижодкорлигини, меҳнат коллективларининг ижодий ташаббусларини, уларнинг муқобил планларини, қўшимча мажбуриятларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш зарур.

Яқинда матбуотда 1983 йилги якунлар тўғрисида эълон қилинган ахборотлар ҳар бир совет кишисини қувонтирмоқда. Бу якунлар мамлакатда ғоят зўр сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати ҳукм сураётганлигидан, совет кишилари коммунистик қурилишда янги-янги марраларни эгаллашга интилаётганлигидан далолат беради.

Партия халқнинг меҳнат шижоатини доимо юксалтириб боришни 1984 йилги топшириқлар бажарилиши муваффақиятларининг гарови деб билади. Ўзларингизга маълумки, бу топшириқлар жуда тиғиздир. Шу йил учун белгиланган режаларнинг ҳаммаси албатта бекаму-кўст бажарилиши керак. Чунки бу — алоҳида йилдир! Бу йил Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллиги нишонланади, СССР Олий Советига сайлов ўтказилади, порлоқ байрамга — Улуғ Ватан урушида гитлерчилар фашизми устидан қозонилган Улуғ Ғалабанинг 40 йиллигига кенг миқёсда ҳозирлик кўрилади.

Партиямиз бадиий ижодиётни ривожлантириш ҳақида ҳамиша оталарча ғамхўрлик қилиб келаётганлиги яхши маълум ва ўз навбатида ижодкор зиёлилар ҳам юксак коммунистик идеалларга садоқат билан жавоб бермоқдалар.

Коммунистик партия, унинг Марказий Комитети, Сиёсий бюроси совет адабиёти ва санъатини баракали ривожлантириш ҳақида доимо ғамхўрлик қилаётганликлари санъатнинг ҳамма турлари коммунистик тарбияда катта роль ўйнашини ленинча тушуниш ифодасидир.

Ёркин образларга, одамларнинг қалбига, уларнинг туйғуларига ва фикр-зикрига чуқур таъсир қила оладиган адабиёт ва рассомчилик, кино ва театр, музика ва архитектуранинг ҳис-ҳаяжонга бой ва ёркин образли асарлари янги инсоннинг дунёқарашини, унинг маънавий ва эстетик идеалларини шакллантириши, турмушни билишнинггина эмас, шу билан бирга уни ўзгартиришнинг қудратли воситаси, бизга ёт буржуа идеологиясига қарши курашнинг таъсирчан қуроли бўлиб хизмат қилиши лозим.

Коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичи партия билан совет халқи бунёдкорлик фаолиятининг юксак жўшқинлиги ва кенг миқёслари билан нишонланади. Бу эса адабиёт ва санъат арбоблари олдига янги, тобора мураккаб вазифалар қўяди, улар олдида ижодий ва ижтимоий фаолиятнинг кенг уфқларини очади. Коммунизм қурилиши жараёнида адабиёт ва санъатнинг тарбиявий роли узлуксиз ошмоқда.

Константин Устинович Черненко КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленумида қилган докладида қуйидагиларни жуда тўғри қайд этиб ўтди: «Инсоннинг маънавий эҳтиёжларини шакллантириш, юксак даражага кўтариш, шахснинг ғоявий-сиёсий ва маънавий қиёфасига актив таъсир қилиш — социалистик маданиятнинг энг муҳим вазифасидир. Санъаткорнинг масъулият мезони шу билан белгиланади. Партия унинг истеъдодини юксак қадрлайди, уни жамиятнинг жуда қимматбаҳо бойлиги деб билади. Ватанимизнинг улуғ кўп миллатли маданиятини жонбозлик билан ривожлантираётган адиблар, бастакорлар, рассомлар, театр ва кино ходимлари таҳсин сўзларига сазовордирлар».

Бу гап Ўзбекистон ижодкор зиёлиларининг кейинги йилларда яратилган энг яхши асарларига ҳам тааллуқлидир. Бу асарлар актуал, ўткир социал, маънавий ахлоқ-одоб проблемаларини дадил ўртага қўяди, бадиий воситалар билан тадқиқ этади ва оригинал тарзда ҳал қилади. Бу асарлар бутун халқ ўртасида обрў-эътибор қозонди.

Адабиёт, театр, кино, музика, тасвирий санъат, ҳайкалтарошликнинг энг салмоқли асарларида биз актив ҳаракат қилибгина қолмай, шу билан бирга билимдон, турмушнинг мураккаб масалаларига жавоб изловчи ҳозирги меҳнатчи учун яқин ва жозибадор бўлган, чуқур фикр юритадиган, кечинмаларга бой қаҳрамонларни кўрдик. Бу асарлар турмушга чуқур кириб бориши билан, ҳозирги замоннинг энг муҳим проблемаларига дахлдорлиги билан, воқеликни ҳаққоний, чинакам бадиий ифодалаши билан ажралиб туради.

Театрлар ва концерт коллективларининг репертуари анча кенгайди ва бойиди, уларнинг ғоявий-бадиий савияси ошди, совет воқелигига бағишланган асарлар тобора сезиларли ўрин ола бошлади.

Ўз ижодидаги новаторликни шаҳарсозликдаги миллий анъаналар билан моҳирона уйғунлаштираётган республикамиз архитекторлари ҳақида яхши сўзлар айтса арзийди.

Адабиёт ва санъатга ёш ижодкор кучлар кўплаб кириб келаётганлиги, дастлабки китоблар ва адабий нашрларнинг янги истеъдодли муаллифлари, кино ва театрларда, тасвирий санъатда, архитектурада, музикада янги номлар пайдо бўлаётганлиги бизни астойдил қувонтиради.

Ижодий ходимлар ва ташкилотлар ҳаёт билан тобора чамбарчас боғланмоқдалар. Ёзувчилар, рассомлар, композиторлар, кинематографчилар завод ва қурилишларнинг, колхоз ва совхозларнинг меҳнат коллективлари, чўлқуварлар фаолиятига кўпроқ эътибор бермоқдалар. Энди улар бу жойларга тез-тез бориб, дилкаш суҳбатлар ўтказишмоқда. Адабий журналлар, нашриётлар, театрлар, киностудияларнинг беш йиллик энг катта қурилишларини оталиққа олишлари, адабий постлар ташкил этишлари, пойтахт ва область театрларининг актерлари иштирокидаги агитбригадаларнинг фаолиятини кучайтириш сингари ташаббусларни ҳар томонлама рағбатлантириш керак.

Тажрибали устозлар раҳбарлигидаги кўпдан кўп ижодий бирлашмалар ва семинарларнинг ишини, экспериментал театр ва бадиий студияларнинг фаолиятини қўллаб-қувватласа арзийди. Уларда қатнашувчи ёшларнинг ижодий изланиши ва ғайрат-шижоати актив намоён бўлмоқда.

Ҳозирги ўзбек адабиёти ва санъатининг ютуқлари шак-шубҳасиз бўлса ҳам, аммо кўп миллионли китобхонлар ва томошабинларнинг ошиб бораётган талабчанлиги шу ютуқлар билангина кифояланиб қолиш имконини бермайди. Кўпдан-кўп социал-маънавий қирраларга эга бўлган халқимизнинг бой ва хилма-хил турмушининг ўзи ҳам янги-янги бадиий кашфиётларни, зўр тарбиявий кучга эга бўлган ёркин образлар яратилишини талаб қилади.

Баъзида чуқур мазмунга эга бўлмаган ва ҳаёт юзаки тасвирланган сийқа, саёз асарлар ҳамон пайдо бўлаётганлиги билан муроса қилиб бўлмайди. Замонавийлик мавзуи адабиётда, кинода, театр, рассомчиликда тобора етакчи мавзу бўлиб бораётганлиги яхши, аммо кўпинча у ҳозирги меҳнаткаш руҳиятига сингиб бормасдан, унинг ташвишлари ва орзу-умидларини, бой ички дунёсини чуқур билмасдан юзаки ҳал этилмоқда.

Ҳолбуки, ҳозирги замоннинг илғор ишчиси, бинокори, колхозчиси — сиёсий жиҳатдан актив, маънавий жиҳатдан бой, ғоят сезгир инсондир. Индустриал Чирчиқ ва Навоий шаҳарларининг, Чорвоқ ГЭСи, Андижон сув омбори, Туямўйин гидроузели, яқиндагина бўш ётган Мирзачўл, Қарши дашти, Шеробод ва Жиззах даштларида яшнаган далаларни, Сирдарё ГРЭСи, Газли — Урал газ қувури каби мўъжизаларни шу инсон ўзининг саховатли моҳир қўллари билан, ақл-идроки ва қалб ҳарорати билан яратган. Олти миллион тонналик улкан «оқ олтин» хирмони ҳам шу қўли гул кишиларнинг ишидир.

Ҳақиқий ватанпарвар, ўз ишининг моҳир устаси бўлган шундай фидокор меҳнаткаш инсон санъатда бутун улуғворлиги билан, ўзининг бутун маънавий бойлиги билан, том маънода кенг кўламда акс эттиришга муносибдир. Ўзи меҳнат аҳли орасидан чиққан совет санъаткори учун бундан олижаноброқ, бундан илҳомбахшроқ вазифа йўқ.

Шундай ҳоллар ҳам бўладики, автор сохта қизиқарлилик кетидан қувиб, ҳар қандай жанрдаги бадиий асарга — унинг социал аҳамиятига қўйиладиган ва партиявийлик, халқчиллик, ҳаёт ҳақиқатига садоқат каби асосий тушунчалардан иборат энг муҳим талабларни унутиб қўяди.

КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленумида айтиб ўтилганидек, санъаткорнинг гражданлик позицияси унинг ижодида асосий позиция бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Партиявий ёндашувгина ҳозирги замоннинг етакчи тенденцияларига эришишда ёрдам беради. Ҳақиқий истеъдод эгаси ўзини ҳаётдан ажратиб қўймайди, воқелик юзаки безаб кўрсатилишига ҳам, салбий ҳодисалар сунъий равишда бўрттириб юборилишига ҳам йўл қўймайди.

Баъзи адабиёт, театр ва кино асарларида омадсиз қисматлар, оилавий келишмовчиликлар, социал ва маънавий лоқайдлик олдинги ўринларга чақирилмоқда. Ҳолбуки одам, айниқса ёшлар идеал образларга муҳтождир. Унга ғоявий-сиёсий ва маънавий қиёфаси намуна бўла оладиган қаҳрамон керак. Бундай кишилар ёнимизда яшаб, ишламоқдалар. фақат уларни экранларга, саҳнага, китоб саҳифаларига чиқариш керак.

Беш йиллик план топшириқларига мувофиқ республикада улкан саноат, гидротехника иншоотлари қурилмоқда, қўриқ массивлар ўзлаштирилмоқда. Буларни бугунги кунда республиканинг ҳар бир кишиси билади. Адабиёт ва санъат арбоблари эса катта полотноларда шу воқеаларга камдан кам мурожаат этадилар. Ишлаб чиқариш коллективлари ва илмий коллективларнинг ҳаёти тўғрисида, ёшларнинг роли ҳақида, қишлоқда, мактаб ҳаётида рўй бераётган катта-катта ўзгаришлар ҳақида гап бораётган жойларда адабиёт ва санъатнинг реал воқеликдан орқада эканлигини кўрамиз.

Баъзи театрларимиз спектаклларининг профессинал ва бадиий савияси паст. Баъзи коллективларда эса пьеса танлашда тегишли принципиаллик ва талабчанлик қилинмаяпти, қаҳрамонлари халқининг асосий иш ва юмушларидан узоқ бўлган майда манфаатлар доирасида ўралашиб қолган заиф асарлар репертуарга киритилади. Мамлакатимиз, республикамизнинг бугунги куни, ер юзида тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлашда совет халқининг роли тўғрисида эҳтирос билан ҳикоя қилувчи спектакллар, концерт программалари оз.

Республиканинг драматурглари ва композиторлари Бутуниттифоқ томошабинидан ҳамон қарздор бўлиб қолмоқдалар. Авторларимизнинг пьесалари ва музика асарлари пойтахт театрларининг, шунингдек қардош республикалар театрларининг саҳналарида ҳамон кам ижро этилмоқда.

Максим Горький келажакни кўра олиш, уни замонга яқинлаштира билиш социалистик реализм адабиётига хос хусусиятлардан биридир, деб ҳақли равишда айтган эди. Бизнинг адабиётимиз ва санъатимиз бу принципиал характердаги талабга ҳам тўла жавоб беролмаяпти.

Бу қолоқликни бартараф этса бўлади. Совет адабиёти ва санъатининг тажрибаси бу вазифани ҳал этиш йўллари ва воситаларини кўрсатиб бермоқда. Бу йўл ва воситалар шуки, ижодий союзлар, Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети, Ўзбекистон ССР Кинематография давлат комитети, Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети ўзларини қилинган ва ёзилган ишларни рўйхатга олиш билан чеклаб қўймасликлари керак. Социал буюртмалар практикаси шу ижодий режаларни амалга оширишга ёрдам беради, ижодий жараённи конкрет, ишчанлик билан йўналтириш ва уюштиришга имкон беради.

Идеологик кураш тобора кескинлашиб бораётган, буржуа пропагандаси ашаддий ҳужумга ўтган, ютуқларимизни камайтириб кўрсатиш, совет кишилари учун азиз ва муқаддас бўлган ҳамма нарсани қоралаб кўрсатиш учун ҳеч қандай воситалардан ҳам тап тортмаётган ҳозирги пайтда социалистик жамият, унинг фазилатлари, тинч сиёсати тўғрисидаги ҳақ гапларни ёйиш ниҳоятда муҳим вазифа ҳисобланади, деб таъкидланди нутқда. Одамларни интернационал руҳда тарбиялаш, ҳар бир совет кишисида коммунистик бунёдкорликнинг буюк вазифаларига муносиб энг яхши хислатларни шакллантиришдаги олижаноб ишда ўзининг бутун маҳоратини, бутун истеъдодини намоён этиш ҳар бир ижодкор ходимнинг, ҳар бир маданият арбобининг бурчидир.

Ҳозирги ҳаётнинг муҳим масалаларини, шу жумладан буржуа пропагандасининг ёт таъсирларига қарши кескин идеологик кураш билан боғланган масалаларни қўйишда адабиётимиз ва санъатимиз асарларига баъзан кўлам, дадиллик ва теранлик етишмайди. КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленуми қарорида, жавобсиз қолдирилган масалалар синфий душманимизгагина наф келтириши тўғрисидаги сўзлар матбуот, радио ва телевидение ходимларига қанчалик тааллуқли бўлса, адабиёт ва санъат намояндаларига ҳам шунчалик тааллуқлидир. Ёзувчи, рассом, театр ва кино намояндаси шу долзарб масалаларга фақат публицистиканинг ўзидагина эмас, шу билан бирга бадиий асарларида ҳам курашчи ва гражданнинг бутун эҳтиросли эътиқодлари билан жавоб қайтара билмоғи лозим.

Ўзбекистон ва унинг пойтахти Тошкент катта-катта халқаро анжуманлар, шу жумладан маданият соҳасидаги анжуманлар бир неча бор ўтказилган жойлар бўлди. Осиё ва Африка ёзувчилари Тошкент конференциясининг, Тошкент халқаро кинофестивали ва бошқа жуда кўп тадбирларнинг дунёда обрўси ғоятда баланд. Ўзбекистоннинг ижодкор зиёлилари тинчлик учун, кескинликни юмшатиш, термоядро фалокатининг олдини олиш учун курашга бундан буён ҳам муносиб ҳисса қўшмоғи керак.

Биз бундан буён ҳам ғоясизликнинг ҳар қандай кўринишларига ва ленинча позициялардан чекиниш ҳолларига қарши кураша берамиз. Ғоявий ва бадиий жиҳатдан заиф адабиёт ва санъат асарлари мазмуннинг актуаллиги билан ниқобланмаслиги ва оқланмаслиги керак. Айни энг муҳим ва энг актуал мавзулар бадиий жиҳатдан энг юксак маҳоратни талаб қилишини эсда тутиш зарур. Бизнинг улуғ ва нотинч давримиз, бизнинг улкан революцион ўзгартишлар ва буюк бунёдкорлик ишлари билан тўла замонамиз асарларимизнинг ҳозирги замон қаҳрамони жанговар ва интернационал бўлишини, адолат учун, эзгуликнинг тантанаси учун ҳақиқий курашчи бўлишини, чуқур ва кенг фикрлаши, ўртада турган вазифалар юксаклигида бўлиши лозимлигини тақозо этади ва талаб қилади.

Адабий-бадиий танқидчилик ўзини янада активроқ намоён этиши керак. КПСС Марказий Комитетининг шу масалага оид маълум қароридан кейин аҳвол анча яхшиланди. Адабиёт ва санъатнинг ривожланиш жараёнига таъсир қиладиган, унга ғоявий ва эстетик йўл-йўриқ берадиган мазмундор мақола ва тақризлар кўпайди.

Танқидчилик партиянинг адабиёт ва санъат масалаларидаги йўлини активлик билан ўтказиб, талабчанликни чуқур одоб билан, талантга нисбатан эҳтиёткорона муносабат билан қўшиб олиб бориши лозим.

КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленуми қарорининг «Ижодий изланишга нисбатан актив, сезгир, эътиборли марксча-ленинча танқид бадиий ижодиётга таъсир ўтказишнинг энг асосий усули бўлиши керак. Шу билан бирга бу танқиднинг бурчи жамиятимизга, идеологиямизга ёт фикрлар баён этилган, тарихий ҳақиқатдан чекинишга йўл қўйилган ишларга аниқ, партиявий баҳо беришдан иборат. Танқид бадиий жиҳатдан заиф, туссиз асарларга нисбатан ҳам юз-хотирчилик қила олмайди» деган кўрсатмаларига амал қилиш зарур.

Сиз билан биз кун сайин, конкрет ва самарали равишда ҳал этишимиз лозим бўлган энг зарур вазифалар ҳам бор. Жумладан, гап республика ижодкор зиёлиларининг КПСС Марказий Комитетининг умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилиш тўғрисидаги лойиҳасини муҳокама қилишда қатнашиши тўғрисида бормоқда. Ёшлар — бизнинг келажагимиз, Улуғ Ватанимизнинг келажагидир. Катта авлодга мансуб кишилар айни шу ёшларга қудратли мамлакатимизни Улуғ Октябрнинг барча ғалабалари билан бирга қўлдан-қўлга берадилар. Шу қадар улуғ ва мўътабар мерос қандай қўлларга тушишига биз бепарво қарай оламизми, ахир! Шунинг учун ҳам ҳар биримизнинг бутун турмушимиз, бутун ишимиз ёш авлод ҳақидаги, унинг ҳеч қандай қийинчиликлардан қўрқмайдиган, шонли революцион, жанговар ва меҳнат анъаналари руҳида ўсиб вояга етадиган ғоявий эътиқодли, матонатли кишилар бўлиб камол топиши ҳақидаги фикр-ўйлар ва режалар руҳи билан суғорилиши керак.

Ҳозирги вақтда АҚШ маъмурияти ва НАТОнинг айби билан халқаро вазият кескин ёмонлашди, ядро уруши хавфи вужудга келди. Шу сабабли ҳозирги вазиятда меҳнаткашларни, айниқса ёшларни ватанпарварлик, севикли юртимизни ҳимоя қилишга доимо тайёр бўлиб туриш руҳида тарбиялаш тобора катта аҳамият касб этмоқда.

Совет мактаби, оила, ижодкор зиёлилар ёш авлодни Ватанга астойдил муҳаббат руҳида, мамлакатимиздаги барча халқлар ўртасида улуғ дўстлик руҳида тарбиялашлари лозим.

Шу муносабат билан рус тилининг аҳамиятини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Айни рус тилини чуқур эгаллаб олиш сиёсий ва илмий билим доирасини кенгайтиради, дунёнинг эстетик хазинасидан баҳраманд этади, барча совет кишиларини бир-бирига яқинлаштиради ва иноқлаштиради, уларнинг интернационал қардошлигини мустаҳкамлайди.

Ҳозирги вақтда республиканинг ижодий союзлари ўзларининг ташкилий ишларини бирмунча яхшиладилар, уларнинг партия ташкилотлари фаолияти активлашди, ижодкор кадрларни партия ўртага қўйган долзарб вазифаларни ҳал этишга сафарбар қилишда кўпроқ ташаббускорлик намоён бўла бошлади. Меҳнат коллективлари билан алоқа яхшиланди, адабиёт ва санъат арбоблари азим қурилишларга, заводларга, колхозларга тез-тез ижодий командировкага бора бошладилар. Ижодкор зиёлиларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашга кўпроқ эътибор берилмоқда.

Ижодий союзларда доимо чинакам ижодкорлик муҳити, ўртоқларча ҳайрихоҳлик ва талабчанлик вазияти ҳукм суришига эришиш зарур. Улар ижодкор зиёлиларнинг муайян бир қисмини эмас, балки ҳаммасининг бошини қовуштирадиган чинакам ижодий фикрлаш маркази бўлиши керак. Ижодий союз ўз аъзоларидан бирон кишини ҳам ўз таъсиридан четда қолдирмаслиги лозим. Шу жиҳатдан олганда баъзи союзларнинг ишини анчагина яхшилаш керак.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Константин Устинович Черненконинг «Социал адолат совет тузуми негизининг ўзига асос қилиб олинган, унинг жуда катта кучи ҳам мана шунда. Шу боисдан кундалик ишларда, иш ҳақи ва мукофотлар ҳақида, квартира ёки йўлланмаларни тақсимлаш тўғрисида, тақдирлаш ҳақида гап борганида адолатга ҳеч оғишмай риоя қилиниши — хуллас, ҳамма нарса адолат юзасидан, ҳар бир кишининг умумий ишга қўшган меҳнат ҳиссасига мувофиқ бўлиши муҳимдир» деган фикрини ҳаммамиз, шу жумладан ижодий союзларнинг ва маданият муассасаларининг раҳбарлари ҳам чуқур ўзлаштириб олишлари керак, деб ўйлаймиз.

Ўртоқлар, кадрларни тўғри танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш, чинакам партиявий талабчанлик ва топширилган иш учун юксак масъулият, большевикларга хос принципиаллик ва интизом туйғусини сингдириш, танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантириш ижодий коллективнинг, қолаверса умуман ҳар қандай коллективнинг ҳам ишидаги муваффақиятнинг гарови эканлиги маълум.

Совет зиёлисининг шахси масаласига эътиборингизни қаратмоқчиман. Партия сизларга жуда муҳим ишни, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш ишини ишониб топширган. Ижодий союзлар ва ташкилотлар аъзоларининг, кўпдан-кўп маданият муассасалари ходимларининг ўз ғоявий савияси, назарий тайёргарлиги нақадар юқори бўлса, мана шу жуда катта вазифаларнинг ҳаммаси шу қадар муваффақиятлироқ ҳал этилиши мутлақо равшан. Бу эса ўз навбатида союзлар ва маданият муассасалари бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятига, уларнинг ижодкор зиёлилар кенг оммасини партия уларнинг олдига қўяётган барча вазифаларни ҳал этишга кенг миқёсда руҳлантириш маҳоратига ва қобилиятига боғлиқдир!

И. Б. Усмонхўжаев ўз нутқининг охирида бундай деди: шонли ижодий анъаналар соҳиби бўлмиш Ўзбекистон адабиёт ва санъат арбоблари коммунистик тарбия ишида партиянинг актив ёрдамчилари бўлиш, ленинча интернационализм принципларига садоқат, юксак ғоявийлик ва бадиий маҳорат учун курашиш, социалистик принципларни барча воситалар билан қарор топтириш, буржуазия иделогияси кўринишларининг ҳар қандай уринишларига зарба бериш, тинчлик учун эҳтиросли курашчилар бўлишдан иборат ўз принципларига ҳамиша содиқ бўлиб қоладилар, деб ишонч билдиришга ижозат бергайсизлар.

Республикамиз меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллиги шонли санасини муносиб нишонлашга ҳозирлик кўрмоқдалар, зўр ғайрат-шижоат билан фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республика ижодкор зиёлилари ҳам бўлажак шонли юбилейни ажойиб замонамизга муносиб янги, мароқли асарлар билан кутиб олишларига ишонади!

Ижодий союзларнинг вакиллари сўз оладилар. Улар қилинган ишлар тўғрисида, келгуси режалари ҳақида гапирадилар. Бу нутқларнинг ҳар бирида коммунистик бунёдкорлик ишига қўшиладиган ҳиссани янада салмоқли қилиш, КПСС XXVI съезди совет кишилари олдига қўйган янги, юксак вазифаларни ҳал этишда Ленин партиясининг ҳақиқий кўмакчиси бўлиш, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш ҳар бир маданият арбобининг бевосита бурчи ва фахрий вазифасидир, деган битта умумий фикр баён этилди.

Нотиқлар КПСС Марказий Комитети июнь, декабрь ва февраль Пленумларининг қарорлари, ўртоқ К. У. Черненко нутқларида баён этилган қоидалар ва хулосалар республика маданият арбоблари ижодий кучларига куч қўшганлигини гапирдилар. Республиканинг ижодкор зиёлилари Коммунистик партия ва Совет давлати ички ва ташқи сиёсатини қизғин маъқуллаб, Советлар мамлакати қудрати янада ошишига, янги уруш хавфининг олдини олишга бутун фаолиятлари билан кўмаклашишни ўзларининг энг муҳим ғазифалари деб биладилар.

Жонажон партиямизнинг фаолиятида, бинобарин бизнинг ижодимизда ҳам асосий йўллардан бири — тинчлик учун, халқлар ўртасида дўстлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш учун курашдир, деди Ўзбекистон халқ шоири **Уйғун**. Ғарбда Рейган ва унинг туллак командаси атом уруши васвасасини кучайтирмоқдаки, бу уруш ер юзида жамики жонзотни ҳалокатга олиб келиши мумкин. Бу ерда, буюк мамлакатимизда КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми минбаридан партиямизнинг Бош секретари Константин Устинович Черненко айтган қатъий, осойишта, ҳақлиги ва кучига ишонган тинчлик ва яхшилик сўзлари, ақл-идрок ва инсонийлик сўзлари инсоннинг тақдири ва инсониятнинг қисмати учун, келгуси авлодлар ва тинч ҳаётга катта, қудратли, аммо уруш учун, қолаверса ядро уруши олдида кичик ва ҳимоясиз бўлган планетамизнинг тақдири учун ғоятда қайғуриш ва ташвиш билан йўғрилган сўзлар ҳар бир совет кишиси, кўп миллионли бутун совет халқи сидқидилдан қўллаб-қувватлаётган, шонли ишлари ва зафарлари билан қувватлаётган сўзлар яна янграмоқда.

Ғарбдаги ашаддий буржуа «советшунослари» совет ёзувчилари гўё асарни Кремлнинг буйруғи, партиянинг фармойишига биноан ёзадилар деган хусуматларни ёғдирмоқдалар. Биз ақлидан озган ғазабнок танқидчиларга совет адабиётининг классиги Михаил Александрович Шолохов тили билан бундай деймиз: «Чет эллардаги душманларимиз ғазабланиб биз, совет ёзувчилари тўғрисида гўё биз партиянинг кўрсатмасига биноан асар ёзамиз, дейдилар. Аммо гап бирмунча бошқачароқ: ҳар биримиз қалб амри билан ёзамиз, қалбларимиз эса партия ва жонажон халқимизники бўлиб, биз уларга ўз санъатимиз билан хизмат қиламиз».

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир — аъзоси **Г. А. Пугаченкова** маданият ёдгорликларида акс эттирилган маданий меросни сақлаш, уларни ўрганиш ва кенг пропаганда қилиш билан боғлиқ масалаларга йиғилиш аҳлининг эътиборини жалб этади. Республикада шу соҳада кўпгина ишлар қилинмоқда. Лекин олдинда олимлар, реставраторлар турли муассасаларнинг ходимлари куч-ғайратлари бирлаштирилишини тақозо этувчи ишлари ҳали оз эмас.

Ғоявий мухолифларимизнинг Совет Иттифоқи миллий республикаларида гўё миллий маданиятларнинг ролини камситилмоқда, деган туҳмат пропагандасига шу миллий маданиятни ривожлантиришда ва уларни билиб олишда эришилган катта-катта ютуқларнинг реал манзарасини қарши қўймоғимиз лозим, дейди тадқиқотчи.

Ўзбекистонда юксак малакали санъатшунос кадрлар бор. Аммо улар умуман Шарқ маданиятига нисбатан тутган позицияларимизни пропаганда қилиш йўлида мумкин бўлган ҳамма ишларни қиляптилар, деб бўлмайди, шарқшунослар кўпинча Ўзбекистон билангина боғланган проблемалар билан чекланиб қолмоқдалар. ЮНЕСКО ва бошқа халқаро ташкилотлар сингари ахборот каналларидан ҳам кенгроқ фойдаланиш лозим.

Ғафур Ғулом номидаги Давлат адабиёт ва санъат нашриёти биз санъатшуносларга ёрдам бериши мумкин эди. Аммо бу нашриётда санъат редакцияси ва унинг нашр лимитлари бадиий адабиётга нисбатан оз процентни ташкил этади. Ҳолбуки бадиий маданият-тасвирий ва амалий санъат, музика, театрнинг республика ҳаётида эгаллаган ўрни ҳозирги адабиётникидан оз эмас, бадиий мерос бойлиги эса Шарқ классик адабиёти ва поэзияси бойлигидан оз эмас.

Ўзбекистон Кинематографиячилар союзи правлениесининг секретари, СССР халқ артисти **Ш. С. Аббосов** шонли сана — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бир қанча ҳужжатли, телевизион фильмлар ва бадиий фильмлар тайёрланаётганлигини, шу ленталар сифатини оширишга қаратилган ҳар хил тадбирлар ўтказилаётганлигини айтади. Яқин йилларда ёрқин, катта кўламли, юксак бадиий асарлар яратиш мақсадида бадиий, ҳужжатли ва телевизион кино энг яхши сценарийларига конкурс эълон этиш таклиф қилинади. Чунки пахтакорларнинг шонли меҳнатини замонавий ёрқин акс эттирувчи фильм ҳали ҳам йўқ. Сибирь дарёларини Ўрта Осиёга оқизиш, Ноқоратупроқ зонани ўзлаштиришда Ўзбекистоннинг иштироки, биз юборган кишиларнинг Тюменда қураётган йўллари ва посёлкалари катта гражданлик оҳангига эга кинокартиналар учун мавзу бўлолмайдими?! Бугунги реал ҳаёт кинематографиячилар олдига шундай проблемаларни қўядики, улар ўз асарларида шу проблемаларга энг кўп диққат-эътибор беришлари лозим.

Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат академик Катта театрининг бош дирижери, СССР халқ артисти **Д. Ғ. Абдураҳмонова** шу коллективнинг иши тўғрисида гапириб берди. У ҳозир коллектив катта ижодий кучга эга эканлигини уқтирди. Кейинги вақтда кўпгина спектакллар яратилди, бу спектакллар республикамиздагина эмас, шу билан бирга Москвада, ГДРга гастроллар вақтида ҳам муваффақият билан кўрсатилди.

У композиторларга мурожаат қилиб, улардан театр учун кўпроқ ишлашни, замондошимиз ишларининг улуғворлигини тараннум этувчи, саноат меҳнатчилари, пахтакорлар жасорати ҳақида ҳикоя қилувчи ёрқин асарлар яратишни сўради. Бундай опералар, балетлар Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигига яхши туҳфа бўлади.

Рассом **Ж. Умарбеков** Ўзбекистон тасвирий санъатини ривожлантириш туб масалаларига тўхталиб ўтди. Ҳамиша халқ билан бирга бўлиш, халққа хизмат қилиш, уни ўз асарлари билан янги-янги меҳнат зафарларига илҳомлантириш, шу зафарларни рассомчилик, графика, плакат, ҳайкалтарошлик воситалари билан акс эттириш совет санъаткорининг бурчидир. Нотиқ ўттизинчи йилларда беш йиллик қурилишларида рассомларнинг бригада бўлиб ишлаш формасини тиклашни таклиф қилди. Шартнома ва давлат буюртмаларига биноан ишлаш системасини такомиллаштириш лозим. Ўзбекистонда ижодкорлар уйи барпо этиш мақбул бўлур эди. Бу уй ҳақиқий маҳорат мактаби бўлиб, турли республикалардаги рассомлар ўртасида тажриба алмашишга кўмаклашган бўлур эди.

Республика Архитекторлар союзи правлениесининг раиси **Т. Ф. Қодирова** диққатга сазовор бир рақамни айтади: ҳозир шу ташкилот сафларида ҳар қандай ижодий вазифаларни ҳал этишга қодир 700 нафардан кўп меъмор бор. Кейинги йилларда архитекторлар сони анча кўпайди. Улар шаҳар ва қишлоқларни ривожлантириш ва ободонлаштириш борасида катта самарали ишларни олиб бормоқдалар.

Шу билан бирга ҳал этилмаган масалалар ҳам бор. Архитектор ижодий меҳнатининг ташкил этилиши, унинг амалий фаолият системасидаги мавқеи архитектуранинг жамият ҳаётидаги социал, идеологик аҳамиятига мувофиқ даражада эмас, Архитекторлар ўз профессионал муҳитларида оммавий қурилишлар, айрим иншоотлар ва комплексларнинг лойиҳалари паст даражада бўлиши билан муросасозлик ҳолларига ҳали ҳам барҳам берилган эмас.

Ҳозир архитектура кадрларини тайёрлаш проблемаси ҳам муҳим аҳамият касб этмоқда. Самарқанд архитектура-қурилиш институти қишлоқ профилидаги архитектор кадрлар тайёрлаб бермоқда. Архитектор рассомлар тайёрлашни тубдан яхшилаш учун Тошкентда политехника институти ва театр-рассомчилик институтининг факультетлари негизида архитектура-рассомчилик таълими бериладиган олий мактаб вужудга келтириш лозим эди. Ленинград, Вильнюс, Тбилисидаги шундай мактабларнинг иш тажрибалари мутахассислар тайёрлаш даражасини юксалтиришга кўмак берувчи шундай бирлашма мақбуллигини кўрсатди. Архитекторларнинг ижодий фаолияти учун зарур шароит яратиш тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилиш керак.

Қорақалпоғистон АССР Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари **Т. Қаипбергенов** таъкидлаб айтдики, ҳар бир ёзувчи ёзув столи ёнига ўлтирар экан, унинг кўз ўнгида бир елкасида миллион-миллион тонна пахта хирмонини, иккинчи елкасида эса миллион-миллион тонна донни кўтарган афсонавий баҳодир образи пайдо бўлади. Шу баҳодир юз минглаб бош мол боқади ва энг яхши машиналарни вужудга келтиради, ер куррасини неча бор ўраб чиқишга етадиган миллион-миллион метр газлама тўқийди, қимматбаҳо металларни қазиб чиқаради ва бошқа кўп ишларни ҳам қиладики, уларнинг ҳаммасини санаб адо этиб бўлмайди.

Қудратли баҳодир — Совет Ўзбекистони рамзи назаримизда турганлиги жуда яхши. Яхшилиги шундаки, у биздаги ҳамиша юксак социалистик ватанпарварлик ҳис-туйғуларига мадад беради. Инсон, унинг мақсадларининг улуғворлиги ҳамиша диққат марказимизда туриши керак.

Ўзбекистон Композиторлар союзи правлениесининг секретари **М. М. Тожиев** республикада музика санъатини ривожлантиришга доир бир қанча масалаларга тўхталиб ўтди. Истеъдодли ёшларни танлаб олиш ва тайёрлаш ягона системасини бунёд этиш зарурати етилди. Консерватория, театр институти билан биргаликда вокалистларни замонавий услуб билан қўшиқ айтиш методини ишлаб чиқиш лозимки, бу методда миллий анъаналар билан академик талаблар пайваста бўлиб кетади. Театрлар композиторлардан янги юксак бадиий опера асарларини кутмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумида талантларни асраш, ижодий ташаббусларни ҳамма чоралар билан қўллаб-қувватлаш хоҳ илмий кашфиёт, хоҳ рационализаторлик таклифи ёки оригинал бадиий идея бўлмасин — жамики янги ва прогрессив ишларни ҳаётимизга дадилроқ жорий этиб бориш зарурлиги тўғрисида гапирилди. Шу йўлда қардош республикаларнинг ижодкор ташкилотлари билан алоқа боғланмоқда, ўзаро концертлар қўйилмоқда. Музика асарлари нашрини яхшилаш зарур. Комсомол ва пионер қўшиқларини, эстрада асарларини яратишга кўпроқ эътибор бериш керак. Сийқа асарлар йўлига пухта ғов солиш лозим.

Учрашув қатнашчилари, Ўзбекистоннинг ижодкор зиёлилари, барча авлод ижодкорлари Лениннинг буюк васиятларини амалга оширишга, коммунистик жамият кишисини тарбиялашга бутун истеъдод, бутун куч-ғайратларини бундан буён ҳам сарфлайберадилар, деб ваъда бердилар.

Учрашувда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

ХАЛҚ НОМЗОДЛАРИ

ҚУРУВЧИ ХАЙРИНИСО

1984 йил 4 март СССР Олий Советига САЙЛОВ

У яқинда йигирма уч баҳорни қаршилайди. Ҳаётнинг аччиқ-чучигини ҳали унчалик тотиб улгургани йўқ. Аммо ўзи танлаб олган, тақдирини бир умрга пайванд қилган қурувчилик касбини севгани, меҳнатдаги ибрати, ташаббускорлиги билан аллақачон элда, коллективида танилган, обрў-эътибор қозонган. Хайринисо Норматовани Ангрен шаҳарсозлик бошқармасининг қўли гул ишчиси, социалистик мусобақа пешқадами, меҳнат унумдорлигини ошириш, қурилиш ишларининг таннархини камайтириш учун курашнинг байроқдори, шаҳар Советининг ўз сайловчилари ишончини оқлаб келаётган депутати сифатида ҳурмат қилишади.

Хайринисо меҳнаткаш оиланинг фарзанди. Ҳозир ёши саксонни қоралаб қолган отаси Абдунаби Норматов ҳам, кексайган онаси Ўғилбиш Норматова ҳам бугун куч-қувватини колхоз ишлаб чиқаришини юксалтиришга бағишлашди. Оиладаги саккиз фарзанд қатори Хайринисо ҳам ота-онаси изидан борди, меҳнатсевар бўлиб етишди. Аммо, у ўрта мактабни тугатгач, акалари ва опалари сингари қишлоқ хўжалигида эмас, балки қурилишда ишлашга, ўзи туғилиб ўсган ва яшаётган шаҳар меҳнаткашлари учун бунёд этилаётган турар жой бинолари, маданий-маиший объектлар қурилишида қатнашишга қарор қилди. Ўқишни эса Тошкент политехника институти Ангрен филиалининг сиртқи бўлимида давом эттирди.

Бутун вужудини, қалб ҳароратини тўлалигича бағишлаб қилинган меҳнат одамга бахт келтиради. Хайринисо меҳнатни бахт деб, касбни эса меҳнатда камол топишнинг омили деб билди. Зийрак, тиришқоқ қиз кўп ўтмай учинчи разрядли қурувчи деган ихтисосни олди.

— Хайринисо Норматова, — дейди бошқарма партия комитетининг секретари В. Стариков, — меҳнат унумдорлигини ошириш учун курашнинг олдинги сафида бормоқда. Смена нормасини доим 120-130 процентга етказиб бажараётгани бунинг далилидир. У бошқармамизнинг тажрибали сирловчиси ҳисобланади. Ўзи унумли ва сифатли меҳнат қилиш, маҳоратини тобора ошириш билан бир қаторда, айниқса, ёшларнинг маҳоратини юксалтиришга . яқиндан ёрдамлашмоқда. Кейинги икки йилда ўн уч ёш қурувчига мураббийлик қилди. Уларнинг ҳам ўзи каби илғор қурувчи бўлиб етишишида кўмаклашди.

Бу йил бошқарма коллективи қурилиш-монтаж ишлари ва қурилиш конструкциялари тайёрлаш планини муддатидан олдин — 24 декабрда бажариш, топшириқдагига қўшимча равишда 175 минг сўмлик ишни адо этиш, меҳнат унумдорлигини 18,6 процент ошириш, қурилиш-монтаж ишлари таннархини қўшимча равишда ярим процент камайтириш мажбуриятини олди. Хайринисо Норматова ишлаётган бригада коллективи эса йиллик планни 123 процент адо этишга аҳд қилган.

Ҳозир бошқарма коллективи шаҳарда биринчи марта тиклаётган тўққиз қаватли экспериментал уй қурилишида қатнашаётган Хайринисо шу йилнинг икки ойлик топшириғини 130 процент адо этиб, меҳнат унумдорлигини ошириш учун курашда ўз ҳамкасбларига ибрат кўрсатди.

Шаҳар меҳнаткашлари социалистик мусобақа илғори Хайринисо Норматовага яна катта ишонч билдиришди. Уни 604-Ангрен сайлов округидан СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатишди.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ОҚИБАТЛИ КИШИЛАР

ИНСОНИЙЛИК КЎЗГУСИ

Янги, 1984 йилнинг бошлари эди. Бўз районидаги Карл Маркс номли колхознинг нуроний оқсоқоли Қобилжон отанинг озода ва саришта, электр чироқлари порлаб турган ҳовлисига бирин-кетин меҳмонлар тўплана бошлади. Улар орасида қишлоқ активлари, ўрта ёшдагилар, қариялар бор эди.

Оқ-сариқдан келган, қирқлардан ошган, узун бўйли, Совет Армияси майори формасидаги киши тўпланганларни чиройли қилиб, дид билан безатилган стол атрофига таклиф этди.

— Ҳурматли меҳмонлар, — деди у ҳамма жим қолгач, ҳаяжонини яшира олмай, — бугун биз сизларни қадрли Қобилжон отамнинг муборак саксон ёшини табриклаш учун тантанали кечамизга таклиф этдик... Мен бундан роса йигирма беш йил аввал отамга «Саксон ёшга тўлган кунингиз — юбилей кечангизни ўзим ўтказиб бераман» деб ваъда қилгандим. Мана шу қутлуғ кун бугун етиб келди.

У тўлқинланиб кетди. Кўзларида ёш йилтираб кўринди.

— Мен, фарзандингиз, нима ҳам дер эдим, — у юриб бориб, стол тўрида ўтирган, қотмадан келган, қарашлари зийрак отахонга яқин келди ва иякларидан ўпди, — ҳамма яхши гапларни бугун ҳамқишлоқларингиз, тенг-тушларингиз айтишсин. Мен эса фақат раҳмат сизга, ота, бахтимизга кўп йил умр кўринг, дейман.

Кеча ўз ҳолича давом этди. Қобилжон отанинг тенгқурлари, бошқалар, ёшланганлар бирин-кетин сўз олишди. Умри колхозни юксалтириш билан ўтган Қобилжон отанинг шаънига илиқ гаплар айтишди, ўзларининг яхши истакларини билдиришди.

Ташқарида музика янграр, юбилярнинг ўғли эса бир нуқтага тикилганча ўз хаёллари билан ўзи банд эди. Унинг тасаввурида ўттиз йил аввалги худди шундай совуқ январь кунлари, изғирин қиш манзаралари жонланарди. Мана, тонготар пайти. Қотмадан келган меҳрибон ота унинг қўлларини ушлаб уйғотмоқда. «Қани, Абдураҳим тур, ўғлим. Мактабингдан кеч қоласан». «Ахир, кўча жуда совуқ-ку, ота!», «Совуқ бўлса, пўстинимнинг ичига ўраб оламан. Бир пасда исиб кетасан».

Ота қинғир-қийшиқ қишлоқ йўллари билан ўғилчани мактабга олиб кетади. Пўстинининг ичига маҳкам ўраб олади. Бола пўстиннинг иссиғи билан бирга ота меҳрини ҳам сезиб туради гўё. «Яқин қолди, болам. Ҳозир етиб борамиз мактабингга. Сен ўқи, ўғлим. Ўқимасанг бўлмайди. Мен бўлсам ўқиёлмай қолдим», — дейди ота болага.

Мана, Абдураҳим ўн тўрт ёшида биринчи бор трактор рулига ўтирди. Ёнида отаси. Унга ўргатиб боряпти: «Чапроққа бур рулни, болам, тормозни қўйиб юбор. Ҳа, яхши, энди муфтани бос, шундай, кетавер...»

Кўпинча ота-бола колхоз даласидан биргалашиб қайтадилар. Кимлардир уларга ҳавас билан тикилади: «Жуда ярашибдими бир-бирларига!» Кимлардир эса очиқдан очиқ хасад қилади:

— Яхшиямки, ўзининг ўғли эмас! Бунчалик бошига кўтариб юрмаса! Ўзининг ўғли бўлганда нима қилар экан-а, — деб заҳарханда қилувчилар ҳам топилиб қолади. Аммо ҳеч қачон ота болани ўгай демайди, бола-отани.

...Шаҳрихонлик собиқ мактаб директори, сиёсий ходим, лейтенант Абдурашид Маматов 1943 йили Сталинград учун бўлган жангларда мардлик намуналарини кўрсатди. Бир неча кун ўтгач эса беш кишидан иборат махсус разведка группасига бошчилик қилган ҳолда душман позициялари томон эмаклаб кетди. Фашистлар уларни сезиб қолдилар. Жанг қаттиқ бўлди. Лейтенант Маматов ўша жангдан қайтиб келмади...

Афсус, у ўзининг якка-ю ёлғиз ўғли Абдураҳимни кўролмади. Кўзлари кўзларига тушмади. 1942 йили, ҳаракатдаги армияга жўнаши олдидан унга ўғил кўрганлигини айтишибди.

— Кўнгилдагидай иш бўлибди, — деган экан у бир олам қувониб, — Қизил Армиямиз битта жангчига кўпайибди.

Орадан бир йил ўтгач, қора хат келди. Бироқ инсонда умид, ишонч яшайверар экан, Ҳабибахон ая турмуш ўртоғини то 1952 йилгача кутди. Аммо, афсус, дарак бўлмади. Унинг ёлғиз ўғли Абдураҳим эса ота тарбиясига муҳтож эди. Ҳабибахон ая ўз ҳаётини колхозчи Қобилжон ака билан боғлади. «Ишқилиб боланинг ўгайлигини юзига солмасангиз бўлгани» деди у оҳиста.

— Бола ўз ўғлимдай бўлади, — жўн, аммо ишончли қилиб жавоб айтди Қобилжон ака.

Йиллар ўтди. Ота болани катта ҳаёт йўлига олиб чиқди. Армия сафига ҳам ўзи кузатди. Ўзи таянч бўлиб, институтда ўқитди. Абдураҳим она қишлоғи Бўзга рус тили ва адабиёти ўқитувчиси бўлиб қайтди. Бир ой ишлабоқ дастлабки маошини отанинг қўлига тутқазди: «Мана, бирон камчиликка ишлатарсиз».

— Йўқ, — деди ота пулни қайтариб, — сен аввало ўзингга бир сидра уст-бош қилиб ол. Энди сен қишлоғимизда катта одамсан, ўқитувчисан.

Ўғилнинг ҳаёт йўлида ота том маъноси билан кўмакдош бўлди. Бошига иш тушганида маслаҳатлар берди, тўғри йўлга солди. Абдураҳим ҳарбий хизматни касб қилиб олмоқчи бўлди. Ота маъқуллади. Мана, олти йилдирки, у Андижон областининг қўриқ районларидан бирида ҳарбий комиссариатда хизмат қилаётир.

...Қобилжон отанинг саксон ёшга тўлиши муносабати билан ўтказилаётган юбилей кечаси давом этарди. Мен дам қувончдан кўзлари порлаган отахонга, дам эса бир четда ўтирган Абдураҳимга тикилардим. Яна нималар ҳақида ўйлаяпти экан ўғил? Тақдир бошини силаб, фронтда тенгсиз жангда ҳалок бўлган ота ўрнига шундай дилкаш, меҳрибон одамни унга раво кўргани ҳақидами? Бу нуроний отахоннинг наинки ўзига, балки турмуш ўртоғи Насибахонга, ширин-ширин фарзандлари Ёқутой, Авазбек, Зафарбек, Равшанбекларга ҳам ота ва бобо бўлиб қолганлиги, набиралар усиз бирон-бир кун туролмасликлари ҳақидами? Ким билсин...

Шунда мен яқинда бўлиб ўтган воқеани эсладим. Район марказидан чиқаверишда ёнимда машина тўхтаб қолди. Қарасам, шофер ёнида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳафиз ака Полвонов ўтирибди. Бир оз хомуш кўринди. Ҳол-аҳвол сўрашдик.

— Бир жанжални тинчитиб келяпман, — деди у бир оз ёзилиб, — нариги участкамизда бир отабезори яшайди. Бугун ўгай отасига қўл кўтарибди. Арзимаган бир нарсадан жанжал чиқарибди. Ахир, ўгай бўлса ҳам у сенга ёшлигингда оталик қилган-у, кўрнамак, дейман ўзимча, болалигингда бошингни силаган. Энди оқ-қорани таниб, чўнтагингга пул тушиб, одам бўлиб қолдингми!

...Бўзликлар Қобилжон отани бағри кенг одам, дейишар экан. Одамга бундан яхши таъриф бўлмаса керак. Киши бағрининг кенглиги унинг ён-веридаги одамларга, жамиятга, бутун инсониятга бўлган муҳаббати билан ўлчанса керак, менимча.

Ота бўлиш жуда осон, аксинча, оталик қилиш қийин, деган экан бир донишманд. Шу ибратли сўзларни эсларканман, мен эл орасида келаётган бир мақолни эсладим. «Етим бола боқсанг гар, оғиз-бурнинг қон қилур...» Ёлғон, дедим ўзимча. Бу мақол жуда-жуда эскириб қолибди. Балки у ўтган асрларнинг мақолидир. Биз ҳозир бутунлай бошқа даврда яшаяпмиз. Турмушимизнинг ўзи бошқача, муносабатларимиз бошқача, ўй-фикримиз, онгимиз, оқибатимиз бошқача...

Чароғон қилиб ёритилган ҳовлида эса юбилей тантаналари давом этарди...

Қодиржон СОБИРОВ,
Бўз райони.

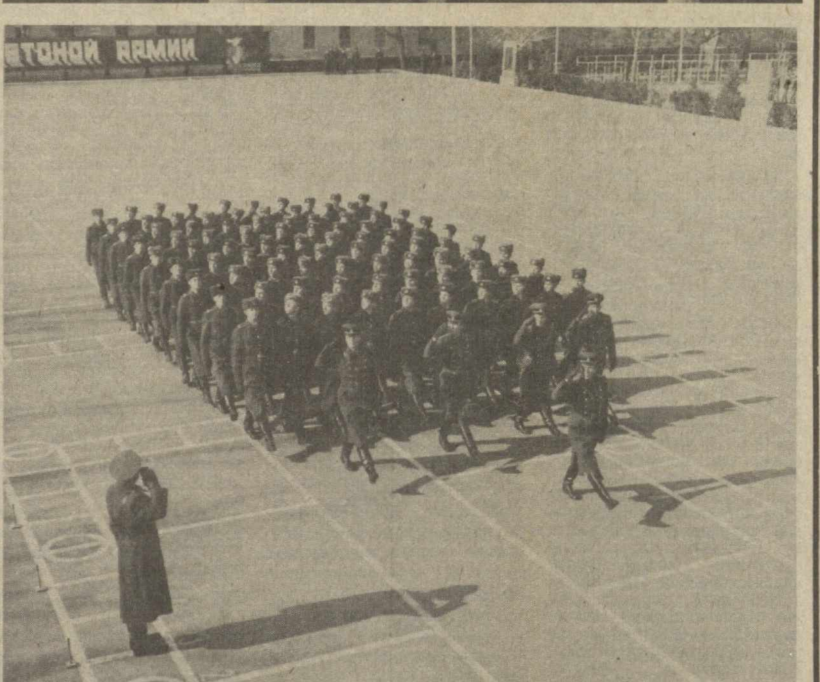

Самарқанддаги Ўзбекистон ССР Олий Совети номли олий ҳарбий автомобиль командирлари билим юртида турли миллат ва элатлар фарзандлари таълим олмоқдалар. Қадимий шаҳарда жойлашган бу билим даргоҳида улар шофёрлик илмини қунт билан эгаллашяпти. Шунингдек, бўлажак ҳайдовчи-офицерлар жанговар техника, ҳарбий билим сирларини ўрганмоқдалар.

Билим юртини битирган минглаб офицерлар бепоён Ватанимизнинг турли шаҳар ва гарнизонларида хизмат қилиб, ўз бурчларини сидқидилдан ўтаётирлар, совет кишиларининг осойишталигини сақлашга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Юқоридаги суратда: (олдинда) курсант Дмитрий Бочикалов, инженер-подполковник Михаил Тимофеевич Жуков ва курсант Владимир Бойченко. Пастдаги суратда: ўқув машқлари тасвирланган.

В. Занько фотолари.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

МАРТ ОБ-ҲАВОСИ

Баҳорнинг дастлабки ойида февралга нисбатан ҳароратнинг 5—7 даража юқори бўлиши кутилмоқда. Қорақалпоғистон АССРда кундузлари 1 даража совуқ билан 4 даража иссиқ, Қашқадарё, Сурхондарё областларида 9—12 даражагача иссиқ бўлиши мумкин. Республиканинг қолган территорияларида 5—9 даражагача иссиқ бўлади. Ойнинг биринчи ярмида кунлар бирмунча совуқроқ кечади. Чунончи, кечалари ҳарорат 0 даражадан пастлаб, айрим жойларда ернинг музлаши кутилади. Кундузлари 4—9 дан 12—17 даражагача иссиқ бўлиб туради. Ойнинг иккинчи ярмидан бошлаб қуёш радиациясининг кучайиши билан ҳарорат ҳам кўтарила бошлайди. Бу кезларда кечалари 7—12 дан 18—23 даражагача иссиқ бўлиши кутилмоқда. Жанубда эса ҳарорат 21—26 даражагача кўтарилади. Умуман ойлик ҳарорат нормага яқин бўлади. Ёғингарчилик эса ўртача йиллик нормадан камроқ бўлиши мумкин.

УНИВЕРСАЛ СЕЯЛКА

Пахтачилик машиналари ихтисослашган бош конструкторлик бюроси яратган сеялкалар механизаторларнинг иш унумини бир ярим-икки баравар оширади. Янги экиш агрегатлари ҳақиқий универсал агрегатлар бўлиб, улар хилланган ва қобиққа ўралган қора чигитни экишга мўлжалланган. Уларнинг ёрдами билан маккажўхори ва оқ жўхори уруғликларини ҳам экса бўлади.

Янгилик кетма-кет уялаб ва қаторлаб экишга имкон беради. Шу билан бирга тупроқнинг ҳолатига қараб уруғ экиладиган чуқурликни тезда мослаш мумкин бўлади. Бошқариш қулай бўлган бу агрегатни атиги биргина тракторчи ишлатади. Эндиликда у соатига 3 гектардан кўп ерга чигит ва бошқа экин экиб чиқа олиши мумкин.

Механизм давлат синовларидан яхши ўтди. Уни кўплаб ишлаб чиқаришга топширишга қарор қилинди. Шу беш йилликнинг охиридаёқ Ўзбекистон, Ўрта Осиёдаги бошқа республикаларнинг пахтакор хўжаликлари шундай агрегатларни ола бошлайди.

КООПЕРАТИВ УЙЛАР

● Андижон район колхозлараро механизациялашган кўчма колонна коллективи 1512 квадрат метр кооператив уйлар қуриб, фойдаланишга топширди. Бу соҳа плани бир ярим баравар ошириб бажарилди.

Коллектив кейинги уч йил ичида қишлоқ жойларда 30 та ана шундай уй қуриб берди. Бунга Рустам Дунаев, Абдумажид Тошматов прораблик қилаётган участкаларнинг коллективлари муносиб ҳисса қўшдилар.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ДАМ ОЛИШДАН КЕЙИН

Яна бир кундан кейин мухлислар мамлакат чемпионларини олқишлашга муяссар бўладилар. Кеча сўнгги чорак финал баҳслари бўлиб ўтди. 48 боксчи ярим финалга йўлланма олди. Демак, улар навбатдаги мусобақалардан омадлари юришмай қолса ҳам ғолиблик супасининг учинчи поғонасига кўтарилиб, бронза медалига эга бўладилар. Ярим финал ва финал учрашувларининг эса шиддатли тус олиши кутилмоқда.

Бугун боксчилар дам олишади. Меҳмонлар республика пойтахтининг диққатга сазовор жойлари билан танишадилар. Спорт базаларини бориб кўрадилар. Довруқли боксчилар билан мухлисларнинг учрашувлари ташкил этилади. Эртага эса курашни давом эттириш имкониятига эга бўлган боксчилар яна рингга кўтариладилар. Улар орасида халқаро курашдаги спорт мастери тошкентлик Феликс Пак ҳам бор. Бу боксчимиз кейинги йилларда «танаффус» қилган бўлса-да, бугунги кунда машқини тобига етказганлиги кўзга ташланмоқда. У биринчи учрашувни РСФСР вакили В. Васин билан ўтказиб, ғалаба нашидасидан баҳраманд бўлгач, чорак финал учрашувида Сергей Борчук (РСФСР)дан устун келиб, ярим финалга чиқди. Навбатдаги учрашувни қозоғистонлик тажрибали спортчи Бейбут Есжонов билан ўтказади. Боксчиларимиздан С. Васильенко, С. Абдулин, О. Зокиров, С. Мозгуновлар ҳам мухлисларни қувонтирадилар, деган умиддамиз.

ЎСМИРЛАР ЎРТАСИДА ХАЛҚАРО ТУРНИР

ЎРИНБОСАРЛАР КЎРИГИ

Эртага марказий «Пахтакор» стадионида футбол бўйича ўсмирлар ўртасида анъанавий халқаро турнир байроғи 14-марта кўтарилади.

Ўсмирлар ўртасида ўтказилаётган бу мусобақалар мамлакатимиз терма командасига муносиб ўринбосарлар тарбиялашда алоҳида аҳамият касб этмоқда. Бугунги кунда мухлисларга яхши таниш футболчилардан О. Блохин, В. Шенгелия, В. Чанов, О. Таранлар ҳам ўз маҳоратларини оширишни мазкур турнирда тўп тепишдан бошлашган эди. Мухлислар 1974 йили Тошкентда илк бор ўтказилган турнирда мароқли учрашувларнинг шоҳиди бўлишган. 1977 йилдан бери турнир Тошкентда доимий ўтказиб келинмоқда.

СССР терма командаси турнирда етти марта ғалаба қозонган бўлса, чехословакиялик ёш футболчилар икки бор зафар қучишган. ГДР, ГФР, Югославия ҳамда СССРнинг иккинчи терма командалари бир мартадан муваффақият қозонганлар. Республикамиз ўсмирлари икки марта кумуш, бир бор бронза медали совриндори бўлишган. Футболчиларимиз бу сафарги мусобақага ҳам пухта ҳозирлик кўриб, ишқибозларни қувонтиришга шай бўлиб туришибди.

Халқаро турнирда 10 команда иштирок этади. Командалар икки группага бўлинган ҳолда саралаш учрашувларини ўтказадилар. Бу гал мухлислар Финляндия, Болгария, Польша, Руминия, Венгрия, Чехословакия, СССР, РСФСР, Украина ва Ўзбекистон терма командаларининг учрашувини томоша қиладилар. Мусобақалар Тошкент ва пойтахт области стадионларида ўтказилади. Турнирнинг тантанали очилиш маросими марказий «Пахтакор» стадионида бўлади. Сўнгра, майдонга СССР — Финляндия командалари тушадилар. Республикамиз футболчилари биринчи учрашувни Руминия командаси билан ўтказадилар.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 2/III да **Шекспир асарлари бўйича балет триптихи,** 3/III да **Ҳаётбахш ўлим.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 2/III **Зебуннисо,** 3/III да **Рўё.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 2/III да **Занжир,** 3/III да **Хизматингизга тайёрмиз.**

●

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

16 МАРТДАН БОШЛАБ

ЯНГИ ПРОГРАММА СОВЕТ ЦИРКИ УСТАЛАРИ

ИККИ БЎЛИМДАН ИБОРАТ КАТТА ПРОГРАММА

Томошалар соат 19.30 да, шанба кунлари соат 16, 19.30 да, якшанба кунлари соат 12, 15, 18.00 да бошланади.

ОЛДИНДАН БИЛЕТ СОТИШ КАССАСИ ОЧИЛГАН.

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинмоқда. КОРХОНА, ТАШКИЛОТ, ФАБРИКА, ЗАВОД ВА ЎҚУВ МУАССАСАЛАРИГА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ УЧУН КАССИРЛАР ЮБОРИЛАДИ.

Касса соат 10 дан 20.00 гача ишлайди.

Справкалар олиш учун телефонлар: 44-35-91 (касса), 44-35-84 (администратор).

●

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ ЗАЛИДА

«А» классининг биринчи лига командалари ўртасида

ХОККЕЙ

6, 7 МАРТДА
«БИНОКОР» (Тошкент) — «ДИНАМО» (Харьков)
10, 11 МАРТДА
«БИНОКОР» (Тошкент) — «ДИНАМО» (Минск)

Ўйинлар шанба ва якшанба кунлари соат 17.00 да, иш кунлари соат 18.30 да бошланади.

Билетлар «Юбилей» Марказий спорт зали кассаларида сотилмоқда.

46-03-12, 46-70-31, 47-07-53, 46-68-77 телефонлари бўйича справкалар олиш мумкин.

●

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг
ТОШКЕНТ ФАРМАЦЕВТИКА ИНСТИТУТИ
фалсафа ва илмий коммунизм кафедраси катта ўқитувчиси
ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 22 мартгача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, 15-алоқа бўлими, Кафанов кўчаси, 35-уй, кадрлар бўлими.

●

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг
ЎРТА ОСИЁ МЕДИЦИНА ПЕДИАТРИЯ ИНСТИТУТИ
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 28 мартгача.

Мурожаат учун адрес: 700140, Тошкент шаҳри, Чермет кўчаси, 103-уй.

Тошкент давлат университети ректорати, жамоат ташкилотлари ва математика факультети коллективи шу факультет ўқитувчиси Н. К. Мамадалиевга онаси

Ҳадичахон МАМАДАЛИЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат педагогика институти ректорати, партия комитети, жамоат ташкилотлари ва КПСС тарихи кафедрасининг коллективи кафедра мудири, профессор А. М. Йўлдошевга онаси

Маҳбубахон ЙЎЛДОШЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

2 МАРТ, ЖУМА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 10.05 — Қувноқ стартлар. 10.50 — Бир ёз тарихи. Бадиий фильм. 3-серия. 11.55 — Қалбга яқин қўшиқлар. 12.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Илмий-оммабоп фильм. 15.40 — Ўсмирлар ижоди. 15.40 — Тарих саҳифалари. 17.05 — Чашмалар. 17.40 — Подмосковье қишлоғининг бугуни ва эртаси. 18.10 — В. Кожевников. Март — апрель. 18.40 — Биз БАМни қуряпмиз. 19.10— Дунё воқеалари. 19.25 — Концерт. 20.00 — Ҳужжатли фильмлар. 21.30 — Время. Кўрсатув тугагач — санъат усталарининг концерти.

МОСКВА-II. 9.00 — Ғимнастика. 9.15 — Илмий-ўқув фильми. 11.05 — Илмий-оммабоп фильмлар. 12.05 — П. Тичин лирикаси. 13.10 — Телевизион очерк. 14.15 — КПСС МК мактабни ислоҳ қилиш тўғрисидаги Лойиҳасини муҳокама қиламиз. 14.45 — СССРнинг монументал санъати. 15.15 — Илмий-оммабоп журнал. 16.00 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Саёҳатчилар клуби. 19.50 — В. Маяковский лирикаси. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. Кўрсатув тугагач — Футбол бўйича СССР кубоги.

ТОШКЕНТ-I. 11.00 — Ахборот. 11.20 — Ҳужжатли кино экрани. 12.05 — Светофор. 13.05 — Халқ хўжалигини бошқариш ва режалаштиришда кибернетиканинг роли. 13.35 ва 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.30 — Қалб амри билан. 19.15 — Пахтакорларнинг кўкламги юмушлари. 19.30 — Ахборот. 19.45 Созандалар ҳақида ҳикоялар. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ёш ижрочилар концерти. 21.30 — Время. 22.10 — Менга сўз беринг. Бадиий фильм, 2-серия. 23.15 — Янгиликлар.

3 МАРТ, ШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 10.20 — СССР халқларининг қўшиқлари ва рақслари. 10.50 — Спортлото. 11.00 — Концерт. 11.30 — Буратино кўргазмаси. 11.55 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. 12.25 — Ўртоқ қўшиқ. 13.25 — Ҳужжатли фильм. 13.55 — Р. Шуман. Скрипка ва фортепьяно ижроси учун соната. 14.10 — Дунё воқеалари. 14.25 — Поэзия. 15.10 — СССР халқларининг қўшиқлари ва рақслари. 15.40 — Қишлоқ Совети узра байроқ. 16.10 — Оила ва мактаб. 16.40 — Ўта муҳим топшириқ. Бадиий фильм. 1 ва 2-серия-лар. 18.50 — Ҳайвонот оламида. 19.50 — Мультфильм. 20.05 Қўшиқ бизга ҳамиша ҳамроҳ. 21.30 — Время. 22.05 — Хоккей. Химик — Спартак.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Агар соғлом бўлай десанг. 9.30 — Илмий-оммабоп фильм. 10.00 — Ҳозирги замон адабиёти тинчлик учун курашда. 10.55 — Тонгги почта. 11.25 — Ҳужжатли фильм. 12.25 — Фильм-спектакль. 14.15 — Музикали киоск. 14.45 — Баскетбол бўйича СССР чемпионати. 15.30 — Кинотомошабин ҳамроҳи. 16.15 — Концерт. 17.00 — Тўпли хоккей. Зоркий (Красногорск) — АСК (Хабаровск). 17.45 — Союзлар уйининг Колонна залида ўсмирлар учун музикали кўрсатув. 19.55 — Буюк тақдир шаҳри. 20.15 — Халқаро обзор. 20.45 — Здоровье. 21.30 — Время. 22.05 — Шимолга транзит. Телевизион спектакль. 23.25 — Чет эл эстрадасининг куйлари ва оҳанглари.

ТОШКЕНТ-I. 11.00 — Ахборот. 11.25 — Концерт. 12.30 — Шахмат мактаби. 13.00 — Эврика. 13.45 — Шанба тароналари. 14.25 — КПСС МК мактабни ислоҳ қилиш тўғрисидаги Лойиҳасини муҳокама қиламиз. 16.00 — Футбол. СССР — Финляндия. Танаффус пайтида кинофильмлар. 18.15 — Мультфильмлар. 18.50 — Мактаб ўқувчилари учун. Қўшиғим, жон қўшиғим. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Концерт. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Ишдаги ишқ. Кинокомедия. 1-серия. 23.30 — Бокс бўйича СССР чемпионати.

17.55 — **Тожикистон телевидениесининг программаси.**

РАДИО

2 МАРТ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбек шоирларининг шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 11.15 — С. Бобоев куйлари. 12.00 — Сайлов участкаларида. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Шоличилик истиқболи. 19.25 — Ёшлик. 21.00 — Қишлоқ меҳнаткашларининг талабларига биноан концерт. 23.00 — ЎзССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигига.

3 МАРТ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Халқ қўшиқлари гулдастаси. 9.30 — Ёшлик. 10.15 — Гулшан. 11.50 — Сайлов участкаларида. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Ишлаб чиқариш илғорлари. 14.00 — Халқ номзодлари. 17.00 — Футбол бўйича Тошкент XIV халқаро ўсмирлар турнири. СССР — Финляндия. 17.30 — Ёшлар учун музикали соат. 18.15 — Халқаро аҳвол кундалиги. 18.30 — Юбилей йилининг комсомол стартлари. 19.25 — Ёшлик. 21.00 — Ҳозирги босқичда ғоявий кураш. 21.10 — Шанба оқшомида. 22.30 — Лирик қўшиқлар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

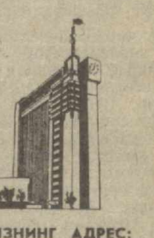

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент-П. Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

Р. 07116. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 54. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12